

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Három hónapra 8 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Három hónapra 9 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 Helyesbítési díj az egyzet: 20 fillér,
 minden hirtetésnél 10 fillér.

Helyesbítési díj az évi: 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 Közelet főherceg-ut 22. m.
 TELEFON-SZÁM: 362.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szombat, január 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- A városi közvilágítás.
- A miniszterelnök előszobájában.
- Az ingatlan-spekuláció ellen.
- A pálmásboltok törzsvendégei.
- Milyen legyen a bálrendező?
- Hogyan készül a püspök végrendelete.
- Steiner Ferenc szabadlábán.
- Az aradi új Bizletvezető: Pfeller Gyula.
- Asszony az aradi sorozóbizottság előtt.
- Felmentették a gyilkos főhadnagyot.
- Sikerült tánoivizsga.
- Tarkaságok.

Vigalom évadja.

Arad, január 5.

A legvidámabb alkalmakat a legsötétebb gondok felhősítik be. A karácsonyt nehezzé teszi a kötelező ajándékok túltengő szokása és adója, az újév szinte rettegett lesz az elháríthatatlan borraivalók miatt — a farsang pedig a mulatókra és a mulatók körül levőkre a bál költségek árvizét dönti. Vannak irigyelt kivételek, a legfelső és a legalsó fokon. A legfelül állók azok, akiknél csakugyan nem számít, ha egy elegáns bálon való megjelenés és mulatság ezer koronába, vagy még többbe kerül. A legalul levők azok az egyszerű emberek, akik végigtáncolják a maguk zártkörű báljait a nélkül, hogy a hölgyeik minden alkalomra új toalettet csináltatnának Pestről, esetleg Bécsből és akiknek cipősarka nem esik le, ha a bálteremig nem puhakerekün, hanem gyalog men-

nek. Ezek között azonban óriási rétege van azoknak, a kik annyit kénytelenek költeni, mint a vagyonban fölöttük állók, a nélkül, hogy olyan jól és olyan kedélyvel tudnának mulatni, mint azok, a kik társadalmilag alattuk vannak. Bernstein Henry drámahőseihez hasonlóak ezek. Vidám, kivasalt arccal járnak, csevegnek a mulatók között, zenében, fényben, — belül pedig az gyöttri őket, hogy rendben lesz-e az ultimójuk és milyen váltóra kell megint felpattanni, hogy a megkezdett nyargalás fönne akadjon?

De akármennyire és akármilyen régen megállapították is a bálaknak és a bálozásnak nagy gazdasági kárait — viszont az is igaz, hogy a bálozás teljes megszűnése kiszámíthatatlan gazdasági veszteségekkel járna. Egy-egy nemzeti gyász, a melyet valamely államfőnek, trónörökösnek ép a farsang idején történt halála miatt kell megtartani, — az illető ország iparára, kereskedelmére olyan csapás, amely az egzisztenciák egy részét derékba tör. A divatárus, a cipőkereskedő, a szabó, a vendéglős, a bortermelő, sőt a nyomdász és így végig egy sereg branche-on, — mit csinálnak ők a bálak nélkül? Hát ha még valamelyik pápa, egy új motu proprio-ban — hiszen ugyis megkezdtek az ünnepek tizedelését, — a farsangot egyszerűen megszüntetné, és nagyobb hatás kedvéért átokkal

sujtaná azokat, akik a táncoknak profán és csak testet gyönyörködtető élvezetének hódolnak?

Erre gondolni se lehet, de nem is jó gondolni. Végül pedig, akár mennyi megszólás éri a mulatságok jótékony céljait, bizonyos, hogy a humanizmus tőkéjének és tartalék-alapjának legnagyobb része mégis a farsang alatt gyűlik össze. Egy ma megjelent újság azt a koloszsális adatot közli, hogy Magyarországon a jótékony testületek és egyesületek évente száz milliót vesznek be és adnak ki segítő célokra. Fogadást lehetne tenni, hogy ennek a száz milliónak legalább a fele mulató alkalmak révén gyűlt össze, — vagy ha nem is ez az összeg, de az a tőke, amelynek kamata ebben a tekintélyes számban benn foglaltatik. Az ember természetes érzése, hogy ellenszolgáltatás nélkül még a könyörület részére se szeret adni és a könyörület önzetlen vállalkozói okosan teszik, ha az anyagi áldozatok ellenértékéül néhány vig órát, a női kedvességek szívesen fogadott attribútumait és hasonlókat nyújtanak.

Farsang nyitójára kár bőjti prédikációkat tartani, — s az okoskodásnak vége az, hogy a farsangra, a mulatságokra, minden gondjai és árnyai mellett, szükség van. Farsang nélkül is lennének anyagi zavarok és lennének akkor is olyan emberek, akik az anyagi zavarokból avval a féllábuk-

Frakk, klakk, lakk.

— Farsang idején egy nyirkos, ködös vasárnap délutánján tényleg eléggé érdekes kérdésen vitatkoztok — vegyült bele a fekete kávé mellett társalkodók fejtegetésébe az egyik jelenlevő — amikor azon a rég megoldásra váró kérdésen parkodtak egyet lendíteni, hogy mitéle magyar svók fednék legjobban a frakk, klakk és lakk kifejezéseket.

— Ne is erőltessük meg magunkat túlságosan a gondolkozásban — mondá egy másik — hisz itt van köztünk a magyar nyelvnek egy évek óta lelkes tanára, majd segít ő rövidesen a bajunkon. Pompásan vezeti növendékeit a helyesírás gyakorlati tanításában, amikor például így szoktatja agyukat a helyes utra, hogy két lábán áll, két füffel hall és két szárnyal száll a madár, vagyis itt az igéket mindig két végső betűvel kell írni. Aki ezt kitalálta, az bizonyára tud az idegen szavakra helyes magyar kifejezést.

— Bár gunyosan aposztrofáltál — szölt a magyar nyelv tanára — mégis parkodom rövidesen megfelelni a kérdésre. A frakk latin eredetű szó. Foccus, illetve focus volt a régi neve, ami bolyhos szövetet jelent. A főúri előkelőségek a XVIII. században fecskefark alakú bolyhos kabátot hordtak, amikor kilovagoltak és eanek két végét odakötötték a ló farkához. Ezt a ruhát aztán utóbb estélyekre hordták színes szövetből, réz-, esetleg aranygombokkal.

Csak a múlt század 40-es éveiben kedték kizárólag fekete szövetből készíteni a frakkot. Nos hát én a frakk magyaros kifejezését esti vagy bálfi férfi kabát elnevezésben találom. A klakk francia eredetű és annyit jelent, mint összenyomható kalap. Ha nagyon értelmesek akarunk lenni, azt mondhatjuk: összenyomható köcsöggkalap. A lakk magyarul lakka, lakmege, esetleg fénymáz. Ezzel persze nem fedjük a fogalmat, ha lakkcipőre gondolunk, mint a most felvetett esetben. Tehát ilyenkor a lakkfényes bőrcipővel volna kifejezhető.

— Gyönyörű megoldás — jegyezte meg nevetve a társaság egyik tagja. — Tehát amikor kimondják majd egy mulatság rendezői, hogy kötelező a frakk, klakk, lakk, akkor azt kell írniok: bálfi férfi kabát, összenyomható köcsöggkalap és fényes bőrcipő. Barátom, ezzel a hosszadalmassággal nem fogod kipusztítani az idegen szavakat. Hisz a nyelvek a kifejezésben a rövidséget keresik, ép ennek kell tulajdonítanunk, hogy az angolban az írott betűk felét elnyelik. Az élő, a megszólaló, az idővel takarékoskodó társalgási nyelv egyszerűen faképnél hagyta az elavult hosszadalmas írást.

— Ugyan hagyjátok az unalmas fejtegetéseket — szölt egy öreg ur. — Ötven éve használom a frakk, klakk és lakk kifejezéseket. Nektek se kell különb a következő ötven évre és utánunk a vizözön. A fogalmat kellőképp fedő szón nem szabad gondolkodni; annak hirtelen kell kipattannia az agyból, akkor lesz megfelelő.

Engedjétek meg egy frakk-, klakk- és lakk eset elmondását, amely megfelel a hiteles valóságnak.

— Halljuk! Halljuk!

— A sógorasszonyomnak egyetlen fia volt. Őrizte, kényezte, becérgette azzal a túlzott anyai szeretettel, amelylyel a legsikerültebb gyereket is el lehet rontani. Bizony nem az ő érdeme volt, hogy a gyerek mégis bevált. Elhalmozta ajándékokkal, részeltette minden kigondolható szórakozásban és csodás önfeláldozással ápolta, ha legcsekélyebb baja is akadt. A kölyök tíz éves korában kapott ezüst órát, tizenkét éves korában vitte a tánciskolába, tizennégy éves sem volt még, elment vele utazni, világot látni. Tanitatta zongorázni, az iskolai tárgyak ismétlésére tanítót fogadott melléje, a barátait hetenkint többször meghívta uzsonnára és a fiatal urat naponta megkocsikáztatta. Szóval úgy nevelte a polgári sorban felnőt gyermeket, mintha hercegi rangból származott volna. A kölyök tényleg szépen fejlődött és tizenhét éves korában olyan szál legény vált belőle, hogy a leányok kacsintva néztek rá, az anyák pedig irigyelték a sógorasszonytól. Büszkén szokta mondogatni: „Az én fiamnak nincsen párja, de nem is engedem elcsabítani semmiféle asszonynép által!”

— Ezt persze az a fiatal ur hűségesen megtartotta — vágott közbe egy siheder legényke.

— Csak lassan a testtel. Várd meg a sórát. Már nem sokára megtudod a valót. A

kal lépnek ki, amelyik a sirba hág. Valaki egyszer megütközött a régi regényeken, a melyekben, ugymond, meg vagyon írva, hogy Pál és Virginia mennyire szeretik egymást, mily nehezen lesznek egymáséi s a házasságban mily féltékenység ármánygyötri őket, — de hogy Pál és Virginia miből élnek, mivel keresik a harapni valójukat, arról egy betű sincsen. A farsangot, a bálakat is ugy kell fölfogni, mint a régi regények írói az életet. Piperészkedni, ujjongani kell, ész nélkül keringőzni, ürességeket beszélni, mosolyogni, kacagni, mámorban várni a hajnalt, az ágyat, vagy a gőzfürdőt. Hogy kenyér és adósságok is vannak, az maradjon a nappalokra és a farsang utánra.

A miniszterelnök előszobájában.

— A trónörökös távirata. —

(Saját tudósítók telefonjelentése)

Budapest, január 5

Régen nem volt olyan sürgős-forgás a miniszterelnök előszobájában, mint ma Bárczy István dr. a miniszterelnök kitűnő titkára és a melléje rendelt Marsovszky segédfogalmazó alig győzik a munkát; képviselők, főpapok, tábornokok egymásnak adják a kilincset. Közben pedig folyton csilingel a telefon. Bárczy dr. százszor egymásután mondja el:

— A kegyelmes ur állapota kitűnő. Már elhagyta az ágyat...

Es százszor egymásután felhangzik az öröm kiáltása. Csak a legnagyobb és legmegnyugtatóbb események válhatnak ki annyi lelkesedést. Az egész ország itt van, minden ismert név, minden közéleti tényező: Plósz Sándor után Stürgkh gróf telefonál Bécsből, majd a berlini telefon szólal meg:

— Halló! Itt Szögyény-Marich László...

Az elipszis alakú asztalon az üdvözlő sürgönyök és névjegyek garmadája:

Szell Kálmán, Brockdorff-Rantzau gróf bu-

dapesti német főkonzul, Karátson Lajos és Bezerédj Viktor államtitkárok, Fráter Barnabás, Biharmegye alispánja, Lónyay Gábor gróf, gróf Teleki Tiborné, Széchenyi Gyula gróf, Csáky Albin gróf, Angyal József, a képviselőház háznapya, Vojnich Sándor báró, Molnár Béla, Hegedüs Kálmán, országgyűlési képviselők, Gróf Szápáry József v. b. t. Georges C. Derussi budapesti román konzul és neje, báró Solymossy László, örgróf Pallavicini Béla, és neje, Festetich Andor gróf, Born Frigyes báró országgy. képviselő, gróf Apponyi Albert, gróf Apponyi Albert, báró Orsini budapesti olasz követségi tanácsos, Balázs György altábornagy az 1-ső honvédkerület parancsnoka, Vojnits Sándor báró országgy. képviselő, Müller Kálmán báró, örgróf Pallavicini Antal tábornok, testőrségi hadnagy, Festetich Andor és neje, Lónyay Gábor gróf, Günther Antal a Kuria elnöke, Pallavicini Adél grófnő, Follért Károly postaigazgató, Darvas Béla cs. és kir. kamarás, Kovács Sebestyén Endre. Délelőtt megjött a trónörökös sürgönye, amely, így szól:

„Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök excellenciájának Budapest. Örömmel értesülök róla, hogy a műtét szerencsésen sikerült. Értesítést kérek hogyléte felől. Remélem egészségének mielőbbi helyreállítását. Sok üdvözlettel Ferenc Ferdinánd főherceg.”

Az előszobában is helyeztek el ivet. Ezen következő nevek szerepelnek:

József főherceg, Angyal József országgy. képviselő, gróf Teleki Tiborné, Teleki Gyula gróf, Horváth Emil, Széchenyi Gyula gróf, Csáky Albin gróf, Székely Ferenc igazságügyminiszter, Telegdy József, Fráter Barnabás alispán, Szápáry István gróf és neje, Brockdorff-Rantzau budapesti német főkonzul.

A vastagon párnázott ajtókon át úde női hang csengése zendül. A kegyelmes asszony telefonál a miniszterelnök dolgozószobájában. Tőle várja a híreket a rokonság. Tokajból, Budapestről, az ország minden részéből.

Künn szintén cseng a telefon:

— Halló! Itt Rothschild Lajos báró Bécsből...

Egymásután fejezik ki szerencsekívánataikat: Orsini Benoni követségi tanácsos, Müller Kálmán báró, Joanovich Gábor, Haller János gróf és Dealsnic György főispánok, Born Frigyes báró, Sacelláry György, Sándor János, Solymossy László báró és Tisza Kálmán gróf országgy. képviselők. Fajérvári Imre báró, Dokus Gyula alispán és a közélet szereplői közül még számosan.

Tizenkét óra. Ismét hírt hoznak a tapétás ajtók mögül:

— A kegyelmes ur kitűnően érzi magát. Vidáman beszélget...

Jön Balázs György altábornagy, honvédkerületi parancsnok, majd Schreiber Viktor hadtestparancsnok.

— Személyesen szeretnék tisztelegni 6 excellenciájánál...

A hadtestparancsnokot bejelentik.

Három percig tart a vizit és amikor Schreiber altábornagy ismét megjelenik az előszobában már Varady L. Árpád győri püspök várja bebocsátását. Meleg barátsággal üdvözlük egymást és a miniszterelnök örvendetes állapotáról beszélgetnek.

Félegy. A látogatók száma folyton nő. Molnár Viktor v. b. t. t. főrendiházi tag, Rosenberg Gyula társaságában jön. Ujból megjelenik Teleki Sándor gróf is. Odalenn a térségen a magánfogatok és automobilon egész raja önti a szerencsekívánókat. Lenn a hegy tövében a siklon jövő gratulálók várakoznak az indulásra. Számuk egyre nő, mert a közlekedés rövid időre megszakadt. Odafönn egy kis kutya került a kocsi alá. Nem tudják kiszalni és Zubovics Fedor, a snajdig huszárkapitány, tiltakozik ellene, hogy elindítsák a kocsit.

— Nem szabad agyantaposni azt a szegény állatot — mondja részvétellel.

A kutya végre kidugja a fejét és Zubovics rászól a kalauzra:

— Emelje ki.

— Félek tőle.

— Hát van magának szive! — mordul rá a délceg Zubovics és maga menti meg a kis kutyát a veszélytől.

kölyök tizenhetedik évének karácsonyára drága ajándékot kapt. Hiába, a régi mondások mindenkori fényesen beválnak. Kis gyermek kis gond, nagy gyermek nagy gond. Sógorném férje alig tudta felhajszolni azt a sok pénzt, ami erre a karácsonyra kellett. A fiu ajándéka frakk, klakk és lakk volt, ami ma belekerül vagy 300 koronába, akkoriban száz forintért megkapható volt, csak hogy a pénz még kevesebb volt, mint napjainkban és így az akkori száz forint több volt tulajdonképpen a mai 300 koronánál.

Denique a fiunak meg kellett kapnia a frakk, klakk és lakk adjusztirungot, mert már nem nyughatott az anyai hiúság, milyen lesz az ő fia a nagyvilági dressben. És az első szereplés ebben a pincérkihuzásban ünneplésséggel történt. A szülők páholyt vettek az Operában, a kölyök pedig külön helyet kapott a földszinten. Ott feszített a frakkjában, a lakkcipővel és a felvonások közben a fején felejtette a klakot. Hadd lássák, hogy az is van.

A boldogságban áradó anya persze semmit sem látott a színpadon és semmit sem hallott a zenéből. Nézte, nézte, szünetlenül bámulta a fiát, miközben könyekkel telek meg a szeméi. Tudta avagy megérezte a szomorú valót, amely kegyetlen kézzel most elragadja tőle a fiát! Megsejtette a lesújtó változhatlan és kegyetlen igazságot, hogy ha férfi lett és így elrabolják majd mellőle, többé nem lesz kizárólag az övé! Csendesesen sirdogáll és csak olyankor mosolygott boldogan, ha egy s más ismerős meglátogatta a páholyon és gratulált szépséges fiához.

A fiatalok lelketlenek, nem törődnek az öregek szívfájdalmával. A természet rideg rendje ugy parancsolja, hogy a fiatal a fiatalhoz vonzódjék és ez a kölyök a maga a'amusziaságában felette korán pislogott a leánykákra, csak hogy értett az eltitkolás hamiskodásához. Szegény anya mitsem sejtett a frakk, klakk és lakk beszerzésekor és még mikor dagadozó örömmel ment fia oldalán büszke önérzettel az Operába, nem gyanította, milyen szomorú lesz a hazatérés. Az utolsó felvonás alatt a kölyök felött a páholyba bucsuzni a szüleitől. Az anya kérlelte, maradjon velük azon az estén, a frakk, klakk és lakk első szereplése öröme. De a fiu kijelentette, hogy ennek nem lehet megtörténnie. Az ifjúság irgalmat nem ismerő cinikus önérzésével megmondotta a valót.

Az anya össze volt törve és nagyon-nagyon sokáig tartott, míg hozzá tudott szokni a gondolathoz, hogy fia többé nem egészen az övé.

Talán nem is kellene megmondanom, hogy az a kölyök a színházból egyenesen elment az új frakk, klakk és lakk parádéjával feszíteni a babája előtt, aki koristalány volt a kimult Népszínházban és az Orient-kávéházban várakozott rája.

Öreg fejemmel sokszor gondoltam ennek a gyerekeknek a hálátlanságára és bizonyos vagyok benne, hogy korán elhunyt anyja szívuját ezzel az eljárásával nagyon is súlyosította.

Látjátok, a frakk, klakk és lakk nem mindenre jelent vigaszt és mulatozást. Az a szegény anya nem szenvedhette a fiával átélteket őta.

Falk Zsigmond dr.

A fehér kamásli.*)

Írta: Malonyal Dezső.

Akkoriban nekem se jutott még havanna-szivarra, oszlopos kula se volt a kanapémon, de fiatal voltam s rendületlenül hittem magamban. Olyan képet festek, hogy csodájára tódul a világ és majd palotám lesz nekem is Párisban, mint Munkácsynak!...

Egyelőre künt fogadtam szállást, a régi Színház során, közel a Városligethez.

Gondoltam: kijárok majd studiumokat csinálni, a városerdőbe: meg, volt a házban egy kis fotográfus-műhely, onnan is csurrant olykor néhány hatos, egy-egy retusozásért.

Sok nyomoruság fért meg ott, abban a száz egyforma házban! Amióta palotasor került oda, hová takarodott el az a sok szegény ember!... Mert, hogy a palotákat nem ők építették, az, ugy-e, valósintu.

En egy jóra való szobafestőnél laktam. Kégli Péternél, akinek a felesége is áldott teremtes volt, csak egy kicsit kövér.

A tant Rézi!

Tudja Isten, hogy történt, de már az első nap tant Rézinek hívtam én is, s pedig ugy bánt velem, mintha az édes fia lettem volna. Biztatott, szidott, -zsörtölődött és sokszor mondta nekem is, mint a Szeplő gyerekeknek, az inasnak:

— Fiaim, az élet, az nem olyan!

— Olykor megeredt belőlem a szó.

*) A kitűnő trónak most megjelent novellás kötetéből közöljük ezt a szép elbeszélést.

A kalauz vállvonogatva szól:

— Attól féltém, hogy veszett...

De végre fönt is, lent is megindul a sikló-vonat. Viszi lefelé azokat, akik már tisztelegtek és csoportban szállítja fel a gratulálni jöveket...

A miniszterelnök pedig boldogan, viláman ül hozzátartozói körében, mert amit eddig is tudott, arról most százszorosan meggyőződhetik: ebben a pillanatban nincsen nála népszerűbb ember az országban. Még politikai ellenfelei is meghajlítják előtte zászlójukat. Nem csinált népszerűség ez, hanem forró, szívből jövő lelkesedés. Erről ma mindenki meggyőződhetett.

A városi közvilágítás.

— Mit követel Arad? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5.

Végre két és fél évi huza-vona után a közvilágítási kérdés csakugyan dőlőre jut, mert a kiküldött bizottság ma tartott üléséből arra szólította fel az Aradi Villamos Részvénytársaságot, hogy e hónap végéig terjessze be a várossal kötendő szerződésének tervezetét, hogy azt a februári közgyűlés jóváhagyhassa. A hosszú tárgyalásoknak minden fázisát ismertettük és így a közönség tudja, hogy melyek lesznek főbb alapelvei az új megállapodásoknak. Lényeges és legfontosabb haladás az, hogy a város területén, beleértve a külső és újonnan keletkezett részeket is, kétszer annyi mennyiségű és kétszer jobb világítást fog kapni, mint ma és a város pénztárát mégsem terheli nagyobb kiadás.

A társaság legutóbb ismertett beadványában azt kérte, hogy azokat a felszereléseket, melyeket oly helyeken állít fel, ahol ma fogyasztója nincs, az öt éves szerződés letelte után esetleg el is távolíthassa, noha alapszerződése értelmében koncessziójának letelte után összes felszereléseit a városra szállítanák. A bizottság ma tartott ülésén ehhez a méltányos kéréshez hozzájárult, mert elismerte, hogy a társaság nagy rizikót vesz magára és jelentékeny befektetést eszközöl a közvilágítás ellátása kedvéért, noha még nincs biztosítéka arról, hogy magánfogyasztókat is elláthat az új vezetékekkel.

A bizottság Szathmáry János, Nesnera Aladár és Reisinger Sándor felszólalásai után csak azt tartja kikötendőnek, hogy az új vezetékek fektetésénél figyelemmel legyen a társaság arra, hogyha esetleg a szerződés leteltével a város, vagy más valaki vezetékeket akarna elhelyezni, ennek semmi utjában ne álljon. A város közönségének azt az óhaját, hogy az árammérő órák évi 20 korona bérét a társaság 12 koronára szállítsa le, a társaság beadványában ugyan ez idő szerint nem tartja lehetőségre, de mint Varjassy Lajos polgármester és Lőcs Rezső tanácsnok a bizottság színe előtt ma kijelentették, Tolnay Kornél vezérigazgató, a velük folytatott tárgyalások alkalmával e kérdésben is a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsította és jelezte, hogyha nem is az 1912 ik, de a következő években már lehető lesz az óráberek tetemes mérséklése. A bizottság azt határozta, hogy a bérmérséklés időpontjául a szerződés életbeléptét óhajtja megjelölni és ezér felhívja a társaságot, hogy szerződés tervezetében erre nézve is határozott kijelentést tegyen.

Végül Adler Andor és Varjassy Lajos polgármester indítványára kimondotta a bizottság, hogy a városi fizetek igazgatóját utasítja, egy városi villamostelep, továbbá városi villamos vasut terveinek záros határidőn belül történendő kidolgozására.

Az ingatlan-spekuláció ellen.

(Városi kisajátítási alap. — Lőcs Rezső tanácsnok indítványa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5.

Az Aradi Közlöny sokszor rámutatott arra a természetellenes állapotra, hogy a törvényhatóság városszabályozási terv nélkül dolgozik és hogy az öletszerűen felvetődő városrendezési kérdéseket méreg drágán oldja meg. Ez a két-rétű baj ezer és ezer esetben jelentkezett. Most, hogy a báró Bohus testvérek Atzél Péter-utcai házuk helyén három emeletes bérpalotát akarnak építeni és a Zrinyi-utca kiszélesítését kérik, ami ingatlanuk egy részének kisajátításával jár, Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok azt indítványozza a törvényhatóságnak: teremtsen

egy kisajátítási alapot. A város tudvalévőleg a legdrágábban veszi és a legolcsóbban adja el a telkeket. Ha egy utca rendezéshez, vagy középület emeléséhez telkekre van szükség, az alku és vétel olyan apparátussal, olyan bürokratikus módon folyik, hogy a telek árát a spekuláció tízszer is felverheti. Ez nem mód, ez nem okos módszer városi politika folytatásához. Rideg, de becsületes fizleti alapokon kell a telekvételeknek történniök és ezért, mindig pénzzel kell rendelkeznie a tanácsnak, hogy a kínálkozó alkalmat kihasználhassa. Ebből a szempontból is helyes Lőcs javaslata, mely lényegében a következő:

Javaslatba hozzák, hogy városfejlesztési, utcarendezési és szabályozási közcéllok keresztülvihetése céljából, mindazok az összegek, melyek városi ingatlanok, eladásából a városi pénztárba betolynak, mint teljesen különálló kisajátítási alap kezeltessenek oly célból, hogy városszabályozási és fejlesztési célból más helyeken szükségessé váló telkek esetéről esetre a város részére megvehető legyenek. Egyidejűleg hatalmaztassék fel a tanács, hogy sürgős esetekben a városszabályozási és építészeti bizottság véleménye alapján a közgyűlés utólagos jóváhagyásának fenntartása mellett egyes ingatlan tulajdonosokkal feltételes alkuszerződést köthessen. Az új építési szabályrendeletben megjelölt szemledijak ugyanezen alap javára legyen fordítandó.

Mint hogy ezidő szerint nincs a városnak kisajátítási alapja, mondja Lőcs indítványában, ha város rendezési okból kisajátítás válnék szükségessé, azt kölcsönből kell fedezni és ez, továbbá az idővesztés a kisajátítást drágává teszi. Az alap hiánya megbénít minden kezdeményezést a városi tanács keze is megvan kötve, mert az ingatlanok megvételére felhatalmazása nincsen és így a felekkel való megállapodás sürgős esetekben gyakran meghiúsul. Az utca rendezésekkel kapcsolatban számos kérdés vár megoldásra, melyek főleg kisajátításokkal járnak, mely kérdések minél később eldőlnak meg, annál többre fognak kerülni. Helyén való, hogy azon összegeket, melyeket a város eladott ingatlanai árából beszed, ismét ingatlanba fektesse be.

A januári közgyűlésnek lesz alkalm a ezzel a nagyfontosságú kérdéssel foglalkozni.

Elmondtam, mi akarok lenni, milyen nagy festő, milyen híres ember és hogy milyen gazdag leszek!...

A Szepegyi gyerek ragyogó szemmel pislogott rám s én éreztem, hogy az a gyerek már is csudál engem; tant Rézi pedig bölintgatott és csöndesen, boldogan sírdogált. És az olyan jól esett neki, mert — az élet, az nem olyan!

Gazd'urammal, Kéglí Péterrel, sokszor disputáltunk a művészetről.

— Csak ne reszkessen az ember keze, az a fő! — mondotta gyakran, gazd'uram.

Neki valami átkozott csusz bizsergett a jobb vállában.

Azért nem szeretek plajbásszal rajzolni én. Pedig, ha én egyszer — —

A többit titkolta.

Tant Rézi pedig bölintgatott, mintha ő már jól tudta volna, mint titkol az ura.

A Szepegyi gyerek sunyított, meg se mukkant, csudálta, ragyogó szemmel, gazd'uramat is, aki ha egyszer — —

Tudni kell, hogy Kéglí Péter sokfelé megfordult életében. Járt Krakóban és Prágában vándorlegény korában. (Prágában van egy ezüst oltár, tiszta ezüsből az egész! Mind a száz házat meg lehetne venni az árán. És lehetne venni néhány hold szőlőt is, a Gellért-hegyen.) Dolgozott Bécsben is, ott tanult meg barackot, körtét, almát, szőlőt, cseresznyét és főlvágot görögdiannyét pingálni a plafonra. De mihaszna! Az ilyen finom munka nem kell a mai világban! Ki fizeti azt meg, a Józsefvárosban!... Igaz is, mindenki nem lehet gróf!

Némelyik héten, amikor olyan munkához jutott, hogy a Szepegyi gyerek alig győzte a festékes sajtárokat cepelni és segédet is kellett szegődtetni a munkához, — gazd'uram mindig egyre fűtyörészett s bizonyos jóindulattal, leereszkedőleg kérdezte tőlem:

— Hogy vagyunk? Mi? Mi lesz a híres képünkkel?

A Szepegyi gyerek is dudolt ilyenkor, lent az udvaron, a kútnál, a festékes sajtárokat kotorva.

Ma is hallom, a kis hektikást, örökké egy érzélgős, végtelen litániát nyeggetett, amiben mindegyre ismétlődött ez a két sor:

Minden falu az én hazám,
Minden asszony az én anyám...

Ilyen héten, szombat este egy-két itce rács ürmös is került az asztalra; tant Rézi gesztenyét főzött hozzá a gazd'uram nem cserélt volna Meier hentessel, azzal a bitanggal, akinek négy emeletes háza van a Józsefvárosban. Kettő sarokház!

Tant Rézi inkább a szép történeteket szerette. Annak a talián kecskepásztornak a históriáját, akiből olyan nagy festő lett!... Meg az a Munkácsy! Igaz, hogy asztalosinas volt és most az angol király is nála ebédel?... Hát az, akinek egyszer egy spanyol király vette föl a pemzliját a földről!...

Az ilyesmit szerette hallgatni Rézi tant és én szívesen meséltem, akár velem történt volna mindez, akár az én királyaim lettek volna azok.

Rézi tant bölintgatott. Amikor nagyon szép volt a történet, sóhajtott egyet hozzá és megeregetek könyei, mint zsendülő tavaszi időben a permetező eső.

Szinte csurranó áhitattal csüngött szavamon a Szepegyi gyerek is Gyönyörködtem benne, mint falja a történeteimet. Művészelek piheg, — gondoltam, — ebben a nyomorult kis kölyökben is!... Szívesen megöleltem volna.

Gazd'uram is fülelt — de bizonyos fölénynyel, úgy, mintha ő ugyanis tudná már mindazt, amit én beszélek és tudná, mi a tódítás benne, mi a valóság. Közbe ráhagyólag bölintott, teltöltötte ürmössel a poharamat, kocintott, hogy: ilyál, no!

— Hát te, Rézi! — nógatta feleségét. Rézi tant szemérmesen kortyintott az ürmösből a poharát dugva nyujtotta a Szepegyi gyereknek, miközben jóváhagyást esdeklő pillantást vetett gazd'uramra: hogy ilyék egy kortyot az a szegény kölyök is!

Gazd'uram úgy tett, mintha nem látná. A Szepegyi gyerek ihatott egy kis ürmöst.

Tizenegy óra felé elfogyott az ürmös, elfogyott a gesztenye, elfogytak az én históriáim is. Jó lesz, ha eltesszük magunkat holnapra... De olyan jól volt úgy együtt üldögelni... Csönd volt, hallgattunk.

— Angyal röpült el köztünk — sutogott Rézi tant.

Gazd'uram nagyot nyujtózott a mint rendezésen így szólt:

— Csak ne reszkessen az ember keze, az a fő! — És merfen a szemem közé nézve,

A pálinkásboltok főzsvendégei.

— Látogatás az aradi „snapsz-butikok“-ban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5.

Harminc esztendeje lesz idestova, hogy merészen reális színekkel, a maga ríktó valóságában állította minden országok és nemzetek társadalmá elé a nagy „Emberirtó“: a pálinka romboló, kegyetlen hatalmát Zola Emil. A L'assomoir alkoholtól elzúlló, szétmálló, megrohadt Coupeau-ja azóta is típusa a pálinkaivónak, de a nagyszerű regény borzalmas színezése époly kevéssé riasztotta el a pálinkaivástól az embereket, mint az antialkoholista Goodtemplar-ek jámbor agitációja. Isznak, rendületlenül isznak az alkohol szerencsétlen és legtöbbször menthetetlen rabzolgái, akiket az élet nyomorúsága, küzdelme, gyötrelme, vagy a vérükben égő bélyeg taszít a minden bajt, fájdalmat, keserűséget és hiábavalóságot letompító italozáshoz.

Azok előtt, akik számára az ivást az ebédnél, vacsoránál lehörpintett pohár bor, kancsó sör, vagy néha-néha barátságos kompániában lumpolva poharazás és mindennek koronájaképpen a farsangi pezsgőzés képviseli, azok előtt ismeretlen és csodálatos és félelmes világ a pálinkaivóké, a pálinkaméréseké. Csak azokból a rövid rendőri hírekből hallanak, tudnak róla, amelyek ezzel a címmel húzódnak meg a hírek végén: *Az ital áldozata. Meggyuladt a pálinka. Megölte a faszosz.* Valami szörnyű, fantasztikus víziót képzelhetünk az ilyen hírek után: vörösre duzzadt; megdurvult vonású arcok, csapzott, tüskés bajuszok és kékes lánggal lobogó, meggyuladt lélekzötti szájak: ilyen lehet a fantázia alkotta pálinkaivó fantáziája.

A pálinkamérések világa, ahol szorgalmasan hajtogatják hajnaltól késő éjszakáig a jellegzetes hosszunyaku pálinkásüvegeket, nem ilyen borzalmasképű, ámbár azt sem lehet állítani, hogy az ujonnan berendezett Városi ká-

véházzal vetekedhetnék fényesség és díszes berendezés tekintetében. Sötét, szűk helyiségek, amelyekben csaknem egész nap ég a gázláng és még az is nehezen hasít világosságot a szeszpárás, szegényember-illatu levegőbe. A városi pálinkamérések legtöbbször odahúzódik a nagy ipartelepek, gyárak környékére és a gépektől kormosan reszkető falak tövében varázsolja rózsásan reszketőre a munkásemberek hangulatát. Az aradi pálinkás-házak jó része is a gáji, ségai munkástelepeken, a marosparti récsvárosi vidékeken lapul meg, de egy-kettő bemelegszik a város szívébe is. És nem minden érdekesség híján való, hogy épen ezek a nyilvánosságra szakadt pálinkamérések a legforgalmasabbak.

Arad legrégebbi pálinkásboltja a *Dák Ferenc-utca* legelején található, szemközt a Fehér Kereszt-szállóval. Egyetlen üzlethelyiség választja el egy modern, ragyogó cukrászbolttól és egyszerű, a többi boltoktól alig elütő portálos külsője nem is árulja el sajátságos belső életét a kis üzletnek. Öt hat lépés széles, mélyrenyúló helyiség ez a pálinkamérés, amely most *Hochmann Sándor* tulajdona. A szűk, évtizedes füsttől és kigőzölgéstől feketére márt falu helyiség elején keskeny kimérőasztalon sorakoznak a pálinkásüvegek és kisebb nagyobb kupicák. Erős, maró illatuk betölti a helyiséget és vetekedik a jól megszórtborsozott, hagymázott oroszhal, köznyelven rusani szagával. Ez a speciális eledel a kezdő és már kivénült ivók számára van, hogy ivásra ingerelje azt, aki még, vagy azt, aki már nem tud inni. Beljebb festetlen, kopott deszkasztal mellett jóképű magyar legények zsiros, formátlan kártyával rejtelmes játékot játszanak. Látszólag békés máriás a játék, de valami ravasz, korosmai változatban és a nyolc tíz földmunkás, loápoló, favágó foglalkozásu legény olyan nekibuzdulással játsza, mint a kávéházi különasoba urai a bakkot. Különben nem megy pénzbe a játék, hanem a vesztes fizeti a többiekért is a pálinkát, amelynek nehéz, csillogó lángja már ott lobog a szemekben.

Régtől estig így megy ez. A pálinkamérés olyan üzlet, amely talán egy percre sem pihen. Amint hajnalban fölgördül a vasredőny, esti tízenegyig egymást érik a pálinkára szomjazók az üzletben. Ez a kis, szűk helyiség, amelyre igazán

ráillik a pálinkás-üzletek közneve: butik, nagyobb forgalmat csinál, mint a legnagyobb áruház. Csak hogy a forgalma krajaórokba és nem koronákba megy. Télen, amikor nemcsak a betegség, nyomorúság, testi vagy lelki törődöttség ellen kell pálinkával fűtönni a földhözragadt embernek, hanem a hideg ellen is: persze nagyobb a látogatottság, mint nyáron. És még télen is a legnépesebb nap a péntek, a hetivásár napja, amikor a beáradó falusi férjember bekukkant, hogy megtapasztalja a különbséget a falujabali boltos és a városi „butika“ pálinkája között.

— Valamikor a hordárok társulata volt ebben a boltban — beszél készségesen az üzlet szorgalmas tulajdonosa — s még ma is szorgalmas látogatói a boltomnak. *De járnak ide uriember is.* Hajnalban, mulatság végeztével nem egyszer toppan be mulató társaság egy-egy pohár pálinkára, de napközben is vannak uriasabb fogyasztók. Megisznak egy-egy pohár konyakot, amelyet nálam olcsóbban kapnak, mint a kávéházban. Van azután megrögzöttebb ivó is, de én soha sem érdeklődöm irántuk, hogy melyiknek, mi a foglalkozása. Megitta a kedvenc italát, ki féldecit, ki egészet, akad, aki többet is, azután megy. Legjobban a közönséges gabonapálinka fogy. Napjában 4—5 liter is.

És a pálinkaüzletes szavait mindjárt illusztrálja is az ajtón betámolgató öreg, zúllott alak. Félíg éánta, félíg részeg és alig áll a lábán. Barna, valamikor orvosos üveget tesz az asztalra és a fejével odaint a megfelelő pálinkás üvegre.

— Hamar adjon, nem érek reá — mormogja, míg az üzletes lassan az üveg után nyúl.

Mindjárt ki is derül, hogy mi sürgős az öreg iszakosnak: meg se tudja várni, hogy az ajtón kívül kerüljön, máris fölhörpinti az egy decit gabonapálinkát és visszafordul újabb adagért, amit hazavisz. — Közben Hochmannnak eszébe jut:

— Van ám azért nevezetes vendégem: egy volt huszártiszt és méltóságos ur: *Fechtig báró*. Mindennap itt ebédel: egy rusnit öt krajaórért és ötért gabonapálinkát.

Fechtig Armand báró különben is nevezetes ember a pálinkamérések világában. Az elszállott mágnás, aki sorra tapasztalta fél Magyarországon rendőri fogházait és mértföldeket utazott be tolonoton, egy idő óta csendben és békességben élt az

szinte fenyegetett: — Ha én egyszer nekidurálok magam!... Akkor majd meglátják! Akkor beszéljenek majd!

Rézi tant is jelentőségteljesen bölintott ura szavaira, hogy: akkor! akkor! majd meglátják! akkor beszéljenek majd a szomszédok!

A szomszéd lakásban állandóan kólikája volt a fotográfusné szópós gyerekeinek, bizonyosan a hig tejtől; éjszakánként sirt a gyerek, a fotográfusné káromkodott, hogy még éjszaka se lehet nyugta az embernek!

A fotográfusné dudolt a gyerekeknek, ő is azt a végtelen litániát, amit a mi Szepink:

Minden falu az én hazám,

Minden asszony az én anyám...

Mi pedig: gyerünk aludni!

Szoba nem volt csak az az egy. Rézi tant addig elrámolt a konyhában, amíg mi lefeküdtünk. Az ágyban én háltam, a fiokban a Szepi. Jól meg voltunk mi ott, csak az a szegény kölyök ne köhécselt volna annyit éjszakánként s a fotográfusné gyereke ne visítózott volna a szomszéd lakásban.

Lefekvés előtt, odasomfordál mellém a Szepi s azt kérdi, nagyon halkan:

— Volt olyan szobafestő inas is, akiből olyan nagy ur lett, mint Munkácsy?

Egészen belépirult a gyerek.

— Aztán miért kérde? —

— Hát csak.

— Persze, hogy volt, — biztattam őt. — volt bizony.

Gyakrabban emlegettem neki, hogy csak iparkodni kell: minden ember megbirkózikhatk sorsával.

— Mit csinálnál te, ha egyszer híres, nagy ember lenne belőled, te Szepi?

Pillanatig sem habozott, kigyult arccal, még ragyogóbb szemmel, — mert mindig ragyogott a szeme, — mohón felelte:

— Vennék magamnak egy pár fehér kamáslit.

Oh, hogy megharagudtam rá!

— Haszontalan fattyu! Én azt hittem, művész akarsz lenni, azt hittem, nemes becsvágy lobog benned. — s te egy pár fehér kamáslit akarsz!

Rá se hederintettem többé.

Pedig, ha jobban meggondolom, azért, mert egy pár fehér kamáslira vágyott, lehetett volna igen nagy művész a Szepi gyerekből.

Szegény göthős, kis kölyök!

Milyen vézna volt, milyen sovány, milyen nagyszemű! És az, hogy soha életében nem volt egy pár lábára szabott cipője. Azelőtt mezitláb járt, aztán meg a gazd'uram vastagtalpu, festékmarta cipőből faragott neki Rézi tant kattogós papucsot. A kapu alatt járt, már tudtam, hogy jön, úgy kopogott a papucs. Hát ő va őszinűleg úgy képzelte, hogy amikor nagy sorba kerül az ember, amikor világhírű művész lesz valakiből és palotája is van már Párisban, — akkor csináltat az illető egy pár ragyogó lakkcipőt, egészen a maga lábára és szatart egy pár hófésér kamáslit.

No, a vége mégis csak az lett, hogy megvettük neki a fehér kamáslit. A lakkcipőt is.

Március elején ágyának esett a kölyök, nem bírta a festékes sajtárokat. Be kellett szállítanunk a Rókusba. A jó Rézi tant sokat sirdogált

ott az ágya mellett s a gyerek deliriumában is azt dudolta:

Minden falu az én hazám,

Minden asszony az én anyám...

— Te ember! — mondta gazd'uramnak Rézi tant, — annak a gyerekeknek a sirban se lesz nyugta, ha azt a fehér kamáslit meg nem vesszük neki.

Megvettük.

Isten a megmondhatója, honnan spórolta ki aztán, amit elköltöttünk rá, Rézi tant.

Fehér pikékamásli volt, gyöngyházgombokkal, amelyet akarmilyen gróf is fölvehetett volna! A lakkcipő talpa sárga varratos, maga a cipő három pengő ötven. Gazd'uram eleget alkudott rá, megmondta, hogy egyszer fölveszi az ember s az ördögé. A boltos becsületszavát adta, hogy eltart három évig; ha megtörik, csak be kell subickolni.

A Szepinek eltartott örökké.

Egyszer húzta föl. A kamáslit is egyszer. Pötyögött a bokáján, de Rézi tant megígérte neki, hogy majd szűkit rajta.

Hogy ragyogott a gyerek szeme!

Mintha minden egyéb is meglett volna, ami a kamáslihoz kell. A csodálatos kép; a világhír; az angol király, aki nála ebédel; a spanyol király, aki fölveszi a pemzlit a földről; a palota, minden, minden...

Sirhatott Rézi tant, hogy az élet, az nem olyan!... Az a fő, hogy a kamásli meglegyen.

A Szepi gyereket abban temettük el.

aradi meledék helyen. Néhány hét előtt azonban meguntam a menhely fegyelmereit és nyugodt életét, bejelentette, hogy elköltözik.

— Meguntam a tétlen életet — jelentette ki a báró a menhely gondnokának — munkát keresek, dolgozni akarok.

A nagy munkásságot azóta még csak az aradi pálinkamérés: k látogatásában fejtett ki a derék báró. Törzsvendég Hochman üzletében, de törzsvendég a többiekben is. Így például Weisz Jakab pálinkamérésében, amely a Forray-utcai Nádasdy palotában terjeszti az alkoholt. Az egyes pálinkamérések berendezésében, forgalmában nincs valami nagy különbség. A Forray-utcai üzletben is, amelynek ivóját egy deszkafal választja el a kimérő és dohányjárúsító üzlettől, sötétség, léleket fojtó és gyomrot kavarázó néhéz bűz hullámozik. Itt is a kártya a mellékes szórakozás a pálinka mellett. Öt fillérért mérik a féldecis adagját a gabonapálinkának, de a törzsvendégek óvatosan letagadják azt az egy fillért, amelyet a két fekete piszkolt bronz kétfilleres mellé kellene helyezni.

Itt a tulajdosonó felvilágosítása szerint a pinocérektől kerülnek ki az uribb vendégek — nem számítva persze a pálinkaivók krémjét itt is képviselő Fechtig bárót. A gabonapálinkabaszorelmes báró a Weisz-féle pálinkamérésben is épenugy otthon van, mint ahogyan megvan az ismerős, megszokott szeglete az Arany ABC-ben. Ez a gyönyörű című pálinkástolt az Asztalos Sándor és Chorin Áron utca sarkán van. Rideg, visszataszító helyiség, nehéz, vastagfalú régi házban. Törzsvendégei a piaci árusokból kerülnek ki és nevezetessége, hogy a kofák, az Ujraditól átsétáló zöldes hűgyek is itt melegül föl egy pohárka szilvóriummal, sőt roztopcsinnal a vérüket. A férfiak itt is előnyt adnak a gabonapálinkának, amely kevésbé finom, de annál erősebb és még inkább olesó.

A fogyasztás — bárha csak egy két decit fogyaszt egy-egy vendég — literekre szaporodik a gyakrabban kivánt pálinkafajtákból és ugyancsak népszerű statisztikát lehetne kideríteni a pálinkafogyasztás óriási mérvéről. Az Arany ABC-ben, mely már a Rácváros határa felé esik, barátságosabb existenciák is megfordulnak és a zülés végső lépcsőfokain bukdácsoló teljesen szétmarogott, alkoholizmusban halódó, valaha jobb napokat látott emberek itt mindennaposak. Ez a végső stádium már.

— Tetszik tudni — magyarázza akadékos nyelven egy delirium tremenses napszámos, aki gombok helyett vastag kötéllel összetűzött szürkére zúrozódott fekete kabátban didereg az ajtó előtt — tetszik tudni: itt erősebb a pálinka, jobban éget, mint másutt, azért járok ide...

És az „erősebb”, „égetőbb” pálinka megteszi a magáét: az Arany ABC törzsvendégeivel végez az alkohol és a „Mögölte a pálinka” című rendőri bir elparentálja ma az egyiket — holnap a másikat.

A pálinka rabjainak ez kell: jó, méregerős ital, nehéz melegítő bűz, sötétség és például az Andrássy téren levő, nagyon is új, kellőleg át nem füstölt, be nem bűzölt pálinkástolt: a Körösvölgyi pálinkakaktár nem is vetekedhet a szük és ócska „butikok” forgalmával.

Új fegyverszünet. Budapestről jelentik: Munkapárti körökben beszélnek, hogy a kormány a fegyverszünetnek megújítására készül. Az ez irányú mozgalmat Székely Ferenc igazságügy miniszter kezdeményezi. Székely Ferenc rá akarja bírni a minisztereinköt hasson oda, hogy a fegyverszünet a költségvetés letárgyalása után még néhány javaslatra, közöttük a nemzetközi vonatkozású ügyekre is terjesztésük ki. Munkapárti források szerint az igaz-

ságügy miniszter úgy képzeli a dolgot, hogy a Ház a hét bizonyos napjain a véderőjavaslatot tárgyalja, közben pedig a kikötendő ügyekkel foglalkoznak. Az igazságügy miniszternek volt már ilyen javaslata, melyet a kormány kezdetben dezavualt, később azonban érdemben elfogadott. Hogy az ellenzéki pártok ehhez mit szólnak, az akkor válik el, ha a kormány erre nézve konkrét javaslattal áll elő.

Felmentették a gyilkos főhadnagyot.

(Bartl Róbert szabad. — A hipnotizált uriaszony.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, január 5.

Ma délelőtt tizenegy órakor egy magas, délceg, parádéba öltözött főhadnagy hagyta el a Margit körut 85. szám alatt levő katonai hadbírószágot, ahová három hónappal ezelőtt gyilkosság gyanúja miatt, mint vizsgálati foglyot szállították be. Ez az ember Bartl Róbert, a szatmári ötödik gyalogezred egyik tisztje, aki október elsején Budapesten agyonlőtte a felesége csábítóját, Lázár Ödön volt honvédhadnagyot. A véres esemény ismeretes. Lázár Ödön nyugalmazott honvédhadnagy megismerkedett Bartl Róberttel és a feleségével; udvarolni kezdett a gyöngye idegzett fiatal asszonynak és alig néhány napi ismeretség után szuggereálta a főhadnagy feleségét, hogy hagyja el férjét és utazzék vele Budapestre. Bartl utának jött, korán reggel ledívatta lakásából Lázárt, akivel heves jelenete volt. A szóváltás hevében mind a ketten revolverhez nyultak, de Bartl megelőzte felesége csábítóját és agyonlőtte Lázárt. A katonai hadbírószágot vizsgálatot indított Bartl ellen, akinek ügyében Cejka őrnagy hadbíró elnöklésével ma hozott ítéletet a hadbírószágot. Ime az ítélet:

Ötlete a király nevében!

A budapesti császári és királyi katonai hadbírószágot Bartl Ödönt, a szatmári ötödik gyalogezred főhadnagyát a gyilkosság vádjára alól fölmenti és megállapítja, hogy a vádlott Lázár Ödönt jogos önvédelemből lötte agyon.

Bartl meghajolt bírái előtt és tíz perc múlva, mint szabad ember hagyta el a hadbírószágot épületét.

(Bartl főhadnagy a véres találkozásról.)

A fölmentő ítélet után Bartl főhadnagy így beszélt:

— Az ítéletről, — mondotta, — természetesen nem nyilatkozhatom, az életemről, a becsületemről, az igazamról van szó. A katonai hadbírószágot kilencvenhárom tanút hallgatott ki pörömben, de egy se vallott ellenem. Fényesen beigazolódt az ártatlanságom, ellenben Lázár Ödönre nézve súlyos vallomások hangzottak el. Mivel a szomorú ügyről csaknem valamennyi lap tévesen referált, engem úgy állítottak oda, mint egy gyilkost, az a kéréssem, hogy állapítsák meg, mi hát az igazság. Így történt a dolog:

— Szeptember havában megismerkedtünk Miskolcon Lázár Ödön, volt honvédhadnaggyal. Ő mindössze egy hónapig szolgált, mint hadnagy Kassán, azután nyugdíjba kellett mennie. Én nem tudtam, hogy kiféle, miféle, jókedvű, mulatósi fiú volt, aki ismeretségünkől kezdve gyorsan forgolódtott körülöttünk. Nagy, különös, fekete szemű volt annak a huszonhatasztendőse, szerencsétlen fiúnak, a szemét nem vette le arról, akivel beszélt, szinte szuggereálni tudta az embereket. Egyszerre, szinte követelő hangon szólt reám:

— Adjál nekem kölesön ötszer koronát! Valami üzlethez akarok kezdeni, karácsonykor duplán visszaadom a kölesont.

— Ma is előttem van, hogy milyen Svengali-szemekkel nézett rám. Már el is indultam, hogy kivesszem a bankból a pénzt, de az utolsó percben meggondoltam a kölesont. Ettől kezdve a feleségemet ostromolta, de bizalmasabb ismeretség nem fejlődhetett ki közöttük, mert hisz én folyton a feleségem oldalán voltam. Az egész ismeretségük tizenhárom napig tartott és ez idő alatt öt-tíz percnél tovább nem voltak soha egyedül. És mégis, egy napon tűnt a feleségem a Lázárral Budapestre utat Budapestben a pályaudvaron nőm családja rakozott s a család mindjárt el akarta távítani Lázárt. A volt hadnagy indulatosan tiltakozott:

— Jogom van vele menni, hiszen nőm fogom őt venni.

— És már úgy is tett, mint leendő férj, mert elkérte feleségemtől azt az ötven ezer korona értékű záloglevelét, amelyet a Budapesti Egyesült Fővárosi Takarékpénztár állított ki az én nevemre. Feleségemet autóba ültették, de mire kerülő utakon hazavitték anyósom Andrássy-uti lakására, Lázár már ott várt, az ajtóban és erőszakosan be akart hatolni a lakásba. Én ez idő alatt restenetes izgalomban voltam otthon Szatmáron. Elhatároztam, hogy minden körülmények között megvédelmezem a becsületemet. Rendezni akartam a dolgot feleségem és Lázár között. Az volt a tervem, hogyha nem teljesíti Lázár kötelességét, kényszeríteni fogom, hogy utazzék valami távoli világrészbe, talán Amerikába. Hajlandó lettem volna, még az utazási jegyét is megváltani. Másnap felutaztam Pestre, fölkerestem az anyósomat, ahonnet nem akartak elengedni.

— Megöl az az ember, — mondták. Kijelentette a feleségem előtt, ha agresszív lesz vele szemben, agyonlő.

Én nem hallgattam a figyelmeztetésre, elrohantam. Egy hordárral lehivattam a lakásáról. Mikor találkoztam a lépcsőházban, fenyegető mozdulatot tett s én rákiáltottam:

— Halt, kutya!

— Erre megállt. Megkérdeztem, hogy mi van közte és a feleségem között. Hirtelen észrevettem, hogy a zsebébe nyúlt:

— Egy mozdulatot se, mert lelöllek! — kiáltottam. Erre kivette a kezét a zsebéből:

— Mi van ezzel az ügygyel? — kérdeztem újból.

— Hiszen tudod — válaszolt cinikusan.

— Beszélj végre, mi van ezzel az ügygyel? — kérdeztem most már meglehetősen indulatosan. Erre villámgyorsan a zsebébe dugta a kezét. Abban a percben agyonlöttem.

(A szuggereált főhadnagyné.)

— A hadbírószágot — folytatta Bartl — kétségtelesen megállapította a jogos önvédelmet. Legfőbb bizonyíték természetesen az volt, hogy Lázárnak a revolvere fején találták a kezét. Görcsösen szorongatta a fegyvert még akkor is, amikor beszállították a hullaházba. Ebből azt látta a bíróság, hogy én csak megelőztem az ellenem irányuló merényletet. Egyébként a közöttünk lefolyt izgatott beszélgetést hallotta egy Mancsik nevű villamosvasuti kalauz, aki a javamra vallott.

— Azt nem csodálom, hogy a feleségemet, azt a gyöngye idegzett, hisztériás fiatal nőt szuggereálni tudta a furcsa, szurós tekintetű katonatiszt. Amikor megkérdeztem a feleségemet, hogyan tudott elutazni Lázárral, ezt mondta:

— Kérlek, úgy érzem, hogy mindenre rá

udott volna venni ez az ember. Csak rámné-
nagy fekete szemével és engedelmesked-
n. Azt mondta, utazzuk el, elutaztam vele.
A revolvért adott volna a kezembe azzal a
parancsossal, hogy téged löjjelek agyon, talán
ezt is megtettem volna.

A fölmentő ítéletet még meg kell erősí-
teni a felsőbb katonai hatóságoknak, ez a for-
malitás néhány napig tart. Bartl főhadnagy
nem fog Szatmáron maradni, valószínűleg
Bécsbe fogják áthelyezni.

Hogyan készül püspök végrendelete ?

Meszlényi Antal volt aradi ügyész
jegyeztett a szatmári püspök hagyaté-
kéért indított nagy pörében. — Pikan-
tériák egy főpapról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5

Országos feltűnést keltett mintegy két év
előtt, hogy Meszlényi Antal volt aradi kir.
ügyész, beregszászi törvényszéki bíró nagy-
bátyjának, Meszlényi Gyula volt szatmári me-
gyéspüspöknek több mint egy millió koro-
nára rugó hagyatékáért több főpap ellen
százszáz polgári pert tett folyamatba. Az al-
peresek között szerepelt többek között a pápa
is, ki szintén végrendeleti örököse volt a me-
gyés püspöknek. A per két évig húzódott, míg
most egyezségileg ért véget. Meszlényi Gyula
követelésének java részét perenkívüli egyezség
útján megkapta az érdekeltektől és így a pert
letette.

A per azért indult meg, mert Meszlényi
püspök, ki 1905. március 14-én, 72 éves korá-
ban hunyt el, végrendeletében általános örök-
sége a szatmári egyházmegyéjét tette, kisebb-
nagyobb hagyományt tett különböző egyházi
intézmények és személyek javára, de legköze-
lebbi vérrokonairól vagy egyáltalán nem gon-
doskodott, vagy pedig egész kis összegűt ha-
gyott számukra.

Miután a végrendelet anyagi és alaki hi-
bákban szenvedett, (hir szerint a püspök nem
volt már cselekvőképes, amikor végrendeletkezett),
a püspök legközelebbi vérrokona, unokaöccse
Meszlényi Antal kir. törvényszéki bíró egyez-
kedést kísérelt meg.

Meghiúsult egyezkedés.

Meszlényi egyezkedési ajánlatával legelő-
ször a püspök utódjához, Boromissza Tibor
drhoz fordult. Boromissza a következőket fe-
lelte a bírónak:

— Nem ismerem még elődöm végrendeletét.
Tanulmányozni fogom és azután a kano-
nok és lelkiismeretem szerint fogok határozni.

Négy év telt el a püspök kijelentése után,
de Boromissza dr. még mindig nem határozott.
Ekkor Meszlényi levélben fordult a püspökhöz,
megismételte egyezség ajánlatát, melyben ki-
jelentette, hogy örökrésze fejében hajlandó a
püspök milliós hagyatékából 100,000 koronát
elfogadni. A püspök tizennégy nap múlva meg-
küldte válaszával, melyben az egyezségi ajánla-
tot visszautasította. Meszlényi dr. erre beadta
keresetét, melyben a végrendelet érvénytelen-
ségének okait részletesen felsorolta.

A kereset szerint Meszlényi püspök vég-
rendeletét mindenekelőtt azért kell érvénytelen-
nek kimondani, mert a püspök annak elkészí-
tésekor már agykori marasmusban szenvedett.
Ezen kívül alaki hibákban is szenvedett a vég-
rendelet. A végrendelet elkészítése idején
ugyanis Meszlényi Gyula püspök látóidegsor-
vadása következtében már sem írni, sem ol-
vasni nem tudott. Vállalkozott a felperes an-

nak bizonyítására, hogy a végrendeletet, me-
lyet más készítetett el, a püspöknek fel sem ol-
vasták, a végrendeleti tanuk annak tartalmát
nem ismerték s végül, hogy a végrendeleti ta-
nuk annak aláírásakor nem voltak együtt je-
len. Ezek alapján megtámadta a végrendeletet
Meszlényi Antal, illetve pert tett annak ér-
vénytelenítése iránt a végrendeleti örökösek el-
len folyamatba.

Összesen 37 alperes ellen indult meg a
per. Elsősorban a szatmári egyházmegye, mint
általános örökös ellen ment a per, de alperes-
ként szerepeltek még Szabó István prelátnak, ki
a püspök mintegy 320,000 koronát érő ingósá-
gait örökölte, Pemp Antal kanonok, Szabó
Norbert nagyprépost, X. Pius pápa, a szatmári
róm. kat. elemi iskola, a szatmári elagott pa-
pok nyugdíjintézete, a szegényintézeti alap, a
szatmári mise alapítvány, a papnőveldei magán-
alap, a szatmári irgalmas nővérek, a bécsi
Pázmáneum, az esztergomi papnevelő, a komá-
romi plébánia s még több egyházi intézmény,
továbbá Hammerstein Fereac sekrestyés és
Frank Péter hagyományosok ellen.

A per megindítása után már hajlandó volt
a szatmári püspökség egyezkedésre. A püspök
titkára, Pemp Antal kanonok magához kérette
a felperest és igyekezett a lelkére beszélni. El-
mondotta neki, hogy a per kegyeletsértő, te-
kintettel kell lenni a boldogultra, hogy a va-
gyont a püspök nem mint magánegyen szere-
zte, az az egyházat illeti. Kifejtette a kano-
nok, hogy a felperes követelése nem nyugszik
biztos jogalapon.

— Mindazonáltal mi nem zárkozunk el
pár ezer korona fizetésétől — folytatta Pemp,
ki végül is hajlandónak mutatkozott Meszlényi
követelésének felét kifizetni.

Meszlényi megígérte Pemp kanonoknak,
hogy az egyezségi ajánlat felett gondolkodni
fog, majd levélben értesítette, hogy követelé-
séhez ragaszkodik. Erre a kanonok a követ-
kezőket írta Meszlényinek:

— Minthogy püspök urunk öméltsága bíró
urhoz intézett levelében kijelentette, hogy nem
talál jogi alapot, melyen egyezkedésbe bocsát-
kozhatna, én ezen egyezkedési ügyet többé
előtte szóba sem hoztam és határozottan állít-
hatom, hogy a püspök ur öméltsága egyez-
kedni nem fog.

Ugyanebben a levélben felajánlotta Pemp
Meszlényinek, hogy a békés elintézés kedvéért
ő és kanonoktársai hajlandók Meszlényi kö-
vetelésének felét saját pénztárukba kifizetni,
minthogy a püspök nem hajlandó egyezkedni.

A gyöngélműjű főpap.

As egyezkedés ezen az alapon nem jött
létre és így Meszlényi válaszirátát is beadta.
A terjedelmes, 48 nyomtatott oldalos együttes
válasziratban keresetének állításait részletesen
bebizonyítja felperes. Példákat hoz fel annak
bizonyítására, hogy a püspök agykori elme-
gyengeségben szenvedett, amelyivel környe-
zete egyik-másik tagja vissza is élt. Frank
Péter inas, kinek a püspök holtig tartó évi
1000 korona járadékot hagyott, több ily eset-
ről tudott. Meszlényi érintkezésbe is lépett vele,
de a volt huszár a következő levélben vá-
laszolt:

— Bíró ur levelét megkaptam. Érttem és
tudom, hogy mit akar. De csak nem akarja
bíró ur, hogy magam alatt vágjam el a fát?
Ha bíró ur keresztül viszi, hogy folyósítsák az
én nyugdíjamat, minek utána független ember
leszek, akkor szután rendelkezésére állok.

Hogy az elhunyt főpapja végrendelet ké-
szítésének idejében még írni sem tudott, annak
lényeges bizonyítéka a végrendelet aláírása. A
nevét sem tudta az agg főpap már aláírni s

így dacára annak, hogy míg a szemé egész-
séges volt, tisztán és olvashatóan írta alá min-
dig a nevét, a végrendelet aláírása a követ-
kező:

"Meszleyis Gyuk."

Megjegyzendő, hogy a püspök aláírása
számára két ujjnyi hely volt üresen hagyva a
végrendeletben, de a püspök nevét nem oda,
hanem a szövegre írta. A neve alá odairta az
agg főpap, hogy püspök. A szónak azonban
csak az utolsó három betűjét volt képes le-
írni. Később ki akarta egészíteni azzal, hogy
szatmári püspök, azonban miután abszolúte
nem látott semmit, az eléje tartott papiroszon a
szatmári szót a püspök szó után valamivel le-
jebb írta.

Meszlényi Antal erős bizonyítékai gon-
dolkodásra készítették az alpereseket. Újból
megindultak az egyezkedési tárgyalások s
ezuttal sikerre is vezettek. Az egyházmegye,
mint általános örökös, megadva a bíró követé-
lésének javarészét, mintegy 80,000 koronában
kiegyezett a felperessel. Ezzel a pörnek ter-
mészetesen vége.

A püspök titkára és törvénytelen gyermekai.

Sikerült megszereznünk azt a válasziratot,
amelyet a nagy pörben Meszlényi Antal készí-
tett a kereset ellen beadott kifogásokra. A volt
aradi ügyész ebben azzal vádolja Szabó István
kanonokot, az agg püspök volt titkárával, hogy
ő akadályozta meg azt, hogy Meszlényi Gyula
a rokonainak tekintélyes összeget hagyja. Az
ügyész minden alap nélkül úgy tünteti föl,
hogy Szabó a püspöki vagyontól háromszáz-
ezer koronát magának adatott végrendeletileg.
Holott nem így áll a dolog. A püspöknek
ugyanis három felnőtt törvénytelen gyereke
(egy fia, Toldi István kereskedő és két leánya)
él Szatmáron. Az elhunyt főpap ezeket akarta
az egyházi vagyontól gazdaggá tenni, s azért
hagyta a háromszáz ezer koronát meg a nagy
értékű ingóságokat Szabónak, hogy ő aztán
ossza föl ezeket a három törvénytelen gyermek
között.

Meszlényi ügyész válasziratának ezekre
vonatkozó rendkívül érdekes részletei itt ol-
vashatók:

„Szabó István nem elégedett meg azzal,
hogy Meszlényi püspök alatt, mások mellözé-
sével, oly magas polcra emelkedett, mire
más püspök alatt még álmodni sem mert volna,
— telhetetlen pénzsomja arra sarkallta, hogy
Meszlényi püspök vagyonának egy részét ma-
gához ragadhassa. Az éveken át tartott beteg-
sége alatt elernyed erejű, akaratnélküli püs-
pökkel szemben ez könnyen ment. 1908-ban
létrejött a végrendelet Szabó István akarata
szerint.

És midőn Meszlényi püspök közelebbi és
távolabbi rokonai ezt a végrendeletet elolvas-
ták, ökölbe szorult a markuk. Volt okuk hozzá!

A végrendelet szerint Meszlényi Miklós, a
püspök édes testvére egy lyukas ujbéti ha-
tost sem örökölt, Meszlényi István, a püspök
féltestvére szintén mitsem örökölt, Meszlényi
József, a püspök másik féltestvére 3000 koronát
örökölt.

És Szabó Istvánról pedig, aki se atyafi, se
senkije nem volt a püspöknek, akként rendel-
kezik a végrendelet 6 pontja, hogy:

„a szatmári rezidenciában s az ahhoz tartozó
szőlőhegyi s majori házakban található összes ingó
vagyonomat, u. m. ékszereket, ezüstneműket, ru-
hákat, asztal, konyha és pincéfelszerelést és háza-
lelet, lovakat, szarvasmarhákat és kocsike-
stb., szóval mindazt, ami ingóság neve és fo-
rára tartozó, a fentjelzett helyen birtokomban
tatic, kivéve természetesen a „fundus instr-

Asszony az aradi sorozó bizottság előtt

— Ha a szolgabíró téved. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5.

A sorozó-bizottság roppant komoly és méltósággal teljes testület. És ez érthető is, mintán az adóvégrehajtással egyenranguan csak a sorozás képviseli a honpolgárok szemében a félelmetes államhatalmat. Az aradi sorozóbizottság helyiségét, amelyben most már csak az utóállítások bonyolódhatnak le, ma mégis harsogó kacagás rangtette meg. Nevettek a polgári bizottsági tagok, akik más alkalommal oszondosan alszanak unalmukban, nevettek az őrmesterek az állításkötelesok névjegyzékébe temetkezve, nevetett az elnöklő őrnagy, sőt nevetett a katonai mérték megütését ellenőrző káplár is, aki a meztelenre vetkőztetett katonai köteleseket barátságos oldalba döféssel lödítja a magasságot mérő állvány elé. Az ezredorvos is kacagott és kivételesen nem azt a kedves állóigét hangoztatta, hogy „Ohne Fehler — ohne — ohne”, vagy azt a népszerű mordást, hogy „antanglich — schwach”, hanem erre a szívből eredő, magyaros mondásra fakadt:

— Noch nie dagewesen!

A vásártéri vendéglő ragytermében, ahol a sorozásokat tartani szokták, álmélkodva állt és rémülten nézett a kacagástól rengő katonai és polgári méltóságokra egy jámbor és egyszerű román parasztszónya, Luka Anna. A világért sem tudta megérteni, hogy miért nevetnek rajta olyan jóízűen ezek az uraságok, akik elé a domnu főbíró parancsolatjára jelent meg. Luka Annát nem is világosította fel senki a derűtség okáról. Annyit mondtak neki, hogy elmehet haza Ujaradra, nincs már semmi baj. Luka Anna tehát elment haza, az urak pedig tovább mulattak az eseten.

Az eset pedig a következő. A sorozó-bizottság elé ma néhány a rendes sorozástól elkésett legényt állítottak. A legények nekivették, még a fehérenműjüket is levetették, amint ez a sorozó-bizottság előtt illik és azzal bevonultak az ezredorvos nr elé, aki megnézte a szemüket, tenyerüket-talpukat, mellüket, hátukat és kimondta róluk a szentenciát. Az ajtónál álló baka, aki sorra szövegelt a megvizsgálándókat, egyszerre csak azt a nevet harsogta ki az előszobába:

— Luka Anna!

A sorozó-bizottság tagjai összenéztek. Mi az? Egy nő a sorozáson? Hogy kerül ez ide?

— Remélem levétközve jön be ez a nő, — jegyezte meg halkán egy fiatalabb tiszt.

— Talán Villány kisasszony, a meztelen táncosnő jön álnéven a sorozó-bizottság elé? — szólt az egyik orvos.

Luka Anna közben belépett az ajtón és általános oszlódást keltett, mert ötven éves volt, csunya volt és fel volt öltözve. Az ajtóban posztoló baka vissza is akarta küldeni:

— Így nem lehet begyünni! Vetkőztek le, dobja le a rettyematyját! Ide csak meztelenül jöhet be néni!

A hadkiegészítő tiszt hamarosan utánnanézett, hogy nincsen-e tévedés a dologban és megállapította, hogy Luka Annát, Luka Szilárd ujaradi hadköteles keresztkeptelen anyját az ujaradi tb. főszolgabíró állította megvizsgálás végett a sorozó-bizottság elé szabályszerű formák között, csak kisse — tévesen. A sorozó bizottság hamarosan hazaküldte a jámbor ujaradi asszonyt és elhatározta, hogy fölvilágosítja az ujaradi szolgabírói hivatalt arról, hogy a sorozó bizottság nem vizsgál meg meztelen nőket, sőt felöltözötteket sem.

Ujaradon meglepve értesültek a mulatságos esetről és megállapították, hogy Luka Annát Kicsoda Pál ujaradi tb. főszolgabíró tévedésből

állította a sorozó bizottság elé, mert igazság szerint csak orvosi vizsgálattal kellett volna megállapítani, hogy a hadköteles és póttartalékba kívánkozó Luka Szilárd anyja keresztkeptelen e.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szombat: Délután: Sárga liliom, szimf. Este: Kis gróf, operett.

Vasárnap: Délután: A papa, vigáték. Este: Iglói diákok, operett. B) bérlet.

Hétfő: Lengyel menyecske, operett. C) bérlet.

Kedd: Ártatlan Zsuzsi, operett. A) bérlet.

Szerda: Kis gróf, operett. B) bérlet.

Csütörtök: Iglói diákok, operett. C) bérlet.

Péntek: Sz. mossy—Környey—Dienzl nagy hangversenye A) érletszünet.

Szombat: Nincs tovább, vigáték. Bemutató-előadás. A) bérlet.

* A rendőrség koncertje. Az aradi hangverseny évadok legkiemelkedőbb művészi eseménye szokott lenni a Rendőrség és tűzörség nyugdíjpótlo intézetének évenként megismétlődő nagy koncertje. A hogy izmasodik ez a humánus intézmény, olyan mértékben emelkedik hangversenyük nivója. Tavaly Francillo Kaufmann Hedvig és az Arányi nővérek ragyogó művészete tette emlékezetessé a rendőrségi koncertet, az idén pedig a művész világ két másik fenomenját hozzák le Aradra a koncert rendezői. Az egyik Jeritza Mária a bécsi Volksoper koloratur primadonnája, akit most szerződtettek Kurz utódjait a bécsi udvari operához. A ragyogó szépségű művésznő most hangversenyzett a világhírű Kustóval együtt Budapesten, kolosszális siker mellett. A hangverseny másik szenzációja Pick Ernő dr. nek a világhírű hangverseny énekesnek fellépte lesz. Pick dr. nevét ismeri a művelt publikum, ma a férfienekesek között ő a hangverseny pódiom fejedelme, akinek horribilis összegeket fizetnek egy-egy felléptéért. Pick Ernőnek különben a napokban lesz egy hangversenye Budapesten Francillo Kaufmann Hedviggel. A szereplők zongorakísérője és aki magán számmal is fog szerepelni, Dienzl Oszkár lesz, akit nem kell bemutatni az aradi közönségnek. A február 2-án este nyolc órakor a Fehér Keresztben tartandó nagy hangversenyre már a napokban lehet jegyeket váltani.

* Filharmoniai hangverseny. A 3. filharmoniai béreli zenekari hangverseny nem folyó hó 28-án lesz, mint azt lapunkban multkor hibás értesítés folytán közöltük, hanem 21-én, vasárnap/A műsor érdekességét elsősorban Beethoven zongoraversenye és Piérné zongorafantáziája adja meg, melyet Scherhagné Balcz Mária, az aradi zongoraművésznők legkiválóbbika fog előadni zenekarkísérettel. A zenekar játssza fogja ezenkívül Herzfeld Viktor budapesti zeneakadémiai tanár hatásos ünnepi nyitányát és Euseco Párizsban élő román zeneszerző 1. rapszódiaját. Jegyek Scherhag és Fia cégnél (Andrássy-tér 14.) kaphatók.

* Manes Joan spanyol csodahegedűs holnap, vasárnap, január 7-én este 8 órakor, a „Fehér Kereszt” dísztermében tartandó hangversenyének műsora: I. Saint Saëns, H moll hangverseny. II. Bach, Sonata D moll (magánhegedűs) III. Liszt, Valse Inopromiu Dienzl Oszkár. IV. a) Beethoven, Romanzo G dur. b) Schubert, „A méh.” c) Bizini, Ronde des Lutins. V. Paganini, I. Palpiti. A zongorán közreműködik: Dienzl Oszkár zongoraművész. Jegyek: Weisz Leó könyvkereskedésében és este a pénztárnál kaphatók.

* Művészek hangversenye a színházban. Pénteken tartja meg nagy hangversenyét Szamosy Elza, Környey Béla, az Operaház nagynevű énekművészei és Dienzl Oszkár, az ismert zongoraművész és zeneszerző. A nagy érdeklődésre való tekintettel, a színházi pénztár már hétfőtől kezdve árusítja a hangverseny jegyeit. A helyárakat erre az alkalomra mérsékelten felémelte a színház. A hangversenyt A) bérlet-színletben kerül színpadra és a színházi pénztár

már ezuttal is felkéri a bérleket, hogy helyeik megváltása iránt idejekorán intézkedjenek.

* Ünnepi előadások. Szombat és vasárnap két-két előadás lesz az aradi színházban. Szombat délután az elült évadban nagy sikert aratott Sárga liliomot játsszák. A főszerepeket H. Harmath Józsa, Vendrey Vilms, Kesztler, Beregi dr., Dolly, Várnay, Polgár és Vass játsszák. Este Rennyi Aladár dr. zajos sikerű operettjét, a Kis grófit adják elő az ismert kiűnő szereposztásban. Vasárnap délután a Papa kerül színpadra. A címszerepet ezuttal is Szendrey Mihály színigazgató játssza, míg a többi szerepben fellép még Harmath Józsa, Beregi dr., Gyözö, Várnay. Este az Iglói diákok előadását ismétlik meg.

* Aradi ifju sikere külföldön. A legelőkelőbb berlini lapokból értesülünk arról, hogy az Aradról külföldre származott Telmányi Emil hegedűművész a német főváros zeneéletében igen szép szerepet foglal mag el. Az igen eleven zenei színpad nagy termelése közepette is figyelmet kelt a fiatal magyar művész szereplése és a legelőkelőbb zenekritikusok nagy dicsérettel emlékeznek meg arról a trióról, amelyben Telmányi, mint első hegedűs jeleskedik. A Harmonium terem kamarazene estélyeinek egyik nagy eseménye volt — írja a nagytekintélyű Vossische Zeitung — a fiatal magyarok zenei produkciója. Brahm, Beethoven és Schubert műveit mutatták be és az aradi művész energikus vonókezelése, zenei temperamentuma, határozott tudása azt bizonyítja, hogy ismeri a magasba vivő utakat. Ugyanilyen értelemben ír a Berliner Tagblatt és a Deutscher Reichsanzeiger.

* A legelső vigjáték sláger az Apollóban. A filmgyárak eddig leginkább a komolyabb tárgy mozislágerrel törekedtek a kinematográfiát. Egymásután jelentek meg a társadalmi erkölcsrajzok és a szociális drámák, amelyeket ugyan szívesen fogad a közönség, de azért hiányt érzi a változatosságnak. Ezt a régen érzett ürt pótolja most „A piripócsi társadalom” című kép, amely kivételben ep olyan tökéletes, mint a legelsőrangú drámák, sőt talán tökéletesebb és azonban a kacagtató szatirikus esekelményt nem rövid 5-10 perc alatt tárgyalja le, mint az eddigi humoros képek, hanem két felvonásra van beosztva a hosszú film. Ez az első többfelvonásos humoros kép és ezzel átadja a filmgyár megyni az utat a tökéletesebb bohózatoknak és vigjátékoknak. A humoros sláger vasárnapról kezdve kerül bemutatásra az Apollóban. Szombaton az Apolló ünnepi műsorán az Eletöröm című kolosszális drámai képet mutatja be, a mely két napon keresztül mintegy 3000 embert vonzott a nézőterre. 177

* Munkásképző előadások az Apollóban. Az Országos Magyar Iskolágyesület aradi fiókja ez évben is rendes munkásképző előadásokat tart. Az egyesület a jövő vasárnapról kezdve az Apollóban tartja meg a képzőelőadásokat, a melyek műsorát változatosan ismertető előadásokból, tanulságos és szórakoztató felvételekből állítják össze. 177

* A pénz. (Az Uránia legnagyobb sikere.) Vannak érzések, melyek tolmácsolására alig találunk szavakat. A legnagyobb gyönyörnek nincsenek szavai, hanem csak bűbajos érzései. Ilyen hatása van az Uránia legújabb szenzációjának A pénznek. Banális dolog, ma mikor a kinematográfia a fejlettség csodálatos fokán áll, egy kép szépségeiről beszélni, de mint ahogy a gépnél van szebb és még szebb, úgy fokozható a mozgófényképek jellemzésénél ugyanez. Sok képet láttunk már az Urániában, melynek műsorai a legkiválóbbak az országban, de azt az elragadtatást, melyet A pénz váltott ki a nézőkből, eddig nem tapasztaltuk. A női szépség mindig hat, ennek a képnek női főszereplője a dán Choistensen kisasszony, egyike a legmegkapóbb női szépségeknek. És már magában elhatározó sikerének a képnek művészi izléssel összeválogatott színhelyei a legszebbek, amiket ebben a nemből produkáltak. Olyan világítási effektusok követik a kép hatását, amelyek a kinematográfia legnagyobb fejlettségének eredménye. A darab izgalmas meséjét már ismertettük, ez még növekszik az előadás intenzívításában. Bátoran állíthatjuk, hogy A pénz a jelenlegi kinematográf szenzációk között a legnagyobb és legnépszerűbb. A fenomenális képet...

be utoljára, míg hátfőn teljes új műsor kerül színre. 175

A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene. 5757

Kard és toll.

— Lovagias affér a „Nyugat” körül. —
(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, január 5.

A Világ vasárnapi számába feltűnést keltező levelet írt Hatvany Lajos báró a Nyugat című revü egyik főmunkatársa. Hatvany ez írásában váratlanul szerkesztője, Osváth Ernő ellen fordult. Kifejtette, hogy Osváth vezető állásában tehetségtelen kezdők szárnypróbálgatásaival kompromittálja a már ismert írókat, ez az irodalompolitika, amit most folytatnak a Nyugatonál, lejárattja a modern irodalmat, amelyre most kezd felfigyelni a magyar közönség. A levél elkéseredett és erősen személyeskedő hangja irodalmi körökben szenvedélyes vitákat provokált. Hatvany levele egyébként bucsulevél volt, mert bejelentette, hogy elbágyja a hálátlan Nyugatot és Berlinbe tért vissza könyveihez és íróasztalához.

Osváth Ernő nem hagyhatta szó nélkül Hatvany Lajos kemény hangú nyilatkozatát. Szerdán adta ki válaszáat a Világban, egy a szerkesztőhöz intézett energikus levélben. Osváth Ernő többek között így felelt Hatvanyynak:

Az egyetlen, amire a hosszú és engem még mindenki másnál is kevésbé érdeklő panaszlevélben felelni kívánok: egy ráfogás: az a ráfogás, mintha én azóta — ama lecke óta — álláspontomat vele, vagy irodalompolitikájával szemben bármiben is megváltoztattam volna; mintha én azóta — bizonyos el nem mondható, de „sejthető” okból — a magam szerkesztői függetlenségének.

Értelmezésében engedtem volna abból az ideális szigorból... Ez nem gondolkodáshiba, ez nem is íráshiba többé, ez: hazugság, ez: rágalom!

Az irodalmi vita így afférré élesedett. A bárót hazasürgönyözték barátai. Tegnap reggel érkezett meg és estére Mester Sándor, a Pesti Napló felelős szerkesztőjével és Bródy Sándorral provokáltatta Osváth Ernőt. A Nyugat szerkesztője Ambrus Zoltánt és Móricz Zsigmondot nevezte meg megbízottjainak. A segédek tegnap este a Palermo-kávéházban tanácskoztak, de nem jutottak békés megállapodásra. Ma este folytaták a tárgyalást és úgy látszik fegyveresen intézik el az irodalmi affért.

VÁROS ÉS MEGYE.

Körorvosokat keresnek Aradmegyében. Aradmegye máriaradnsi járásában szomorúak lehetnek a közegészségügyi állapotok. A máriaradnai járás főszolgabírája most egyszerre hat körorvosi állás betöltésére hirdet pályázatot, amiből meg lehet állapítani, hogy a marospetresi, cspálosi, soborsáni, tótváradi, máriaradnai és marosborsai orvosi körök ez idő szerint hatósági orvos, sőt részben teljesen orvos nélkül vannak. Nem kevesebb, mint harminnégy községről van szó, harminnégy olyan községről, amely hetek és hónapok óta el van zárva attól a lehetőségtől, hogy orvosi kezeléshez juttathassa betegeit. Az orvosok nem nagyon vágyakoznak a falusi doktorság után, pedig a minimális 1600 korona fizetés, a lakbér 5-600 koronában minden egyes körorvosi állásnál meg van állapítva. A hat körorvosi állás egy részét ujonnan szervezték, illetve revidálták, de például a marosborsaira harmadszor hirdetik meg a pályázatot eredmény nélkül. Akárhogyan is van, annyi bizonyos, hogy az a

harminnégy község, amelybe a hat körorvost keresik, orvos nélkül van és ez az állapot nem válik dicsőségére a közegészségügynek.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1912. évi január hó 10-én d. u. 4 órákor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaboknak. A tanács előterjesztése a néhai Bánffy Dezső br. emlékére megörökítő szobor létesítéséhez való hozzájárulás tárgyában. Az orvosszakértő bizottság jelentése Tanfi Mária közs. tanítónő egészségügyi állapotára vonatkozólag. Az aradi közs. igazgató-tanítók kérelme a tűzifa megváltása tárgyában. A tanács jelentése csatornázási költségek 2 évi kamatainak a folyószámla tartozáshoz leendő csatolása tárgyában. A tanács előterjesztése a Boros Béni-téri fátalépeknek ideiglenesen a jelenlegi helyükön való meghagyása iránt. Nyugdíj bizottság javaslata Buzáky Gyula tüdőoltó őrparancsnok nyugdíjazása tárgyában. Vadász Aladár állatorvos kérvénye oklevélnek kibírdetése iránt. A városi központi választmánynak jelentése az 1912. évre érvényes képviselő választói névjegyzék bemutatása tárgyában. Az első perjamosi mészke téglagyárnak kérelme az óvár-téri bérletének új cégre való átruházása iránt. A tanács előterjesztései, hogy Kneffel Lajos, Tóth István, Rácz András, Novák Miklós, Weisz János, Urbán János, Boros Lipót, Hendl Ödön, Mézi István, Pálfi Gyula, Duma Péter, Petrilla Gábor, Kovács Antal, Gajdosán Vazul, Mark György és Nahalik József által emelt új épületek bérjövödelmeire a közlekedési adómentesség megadassék.

Milyen legyen

a bárendező?

— Farsangi szakvélemények. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5.

Ha még nem nézték volna meg a naptárt, akkor eláruljuk, hogy a kedves naptárcsinálók jó akaratából holnap, szombaton megkezdődik a farsang. Ez kétszeresen örvendetes. Először, mert ünnepnap. Másodszer, hogy az idén vasárnap következik utána, tehát kettős ünnepet ül a vidám földlakó. Az esztendő is kettős ünnepel kezdődött, most meg a farsang is dupla vörösbetűnapokkal szakadt a nyakunkba. Szóval nekünk jól megy, szabad a mulatság. De annál rosszabb a szegény bárendezőknél, akik egy-egy farsang alatt olyan soványra izzadják magukat, mintha Lindevizéből jöttek volna. (És talán oda is mehetnek a bálak után.)

Könnyű nekünk tréfákat farsagni a boldogtalan bárendezőkről, mert mi még sohase rendeztünk bálakat. A bál sikere pedig a jó bárendezőtől függ. Erre a közönség, de meg a gyakorlott bárendezők tudnak leginkább megfelelni.

Az egyik így írta körül a jó bárendező típusát.

A jó bárendező legyen jókedvű, ép, erős, egészséges, figyelmes, elrelátó, bőkezű, kitartó, mértékletes, szerény, a társaságban mindenkit ismerő, jószívű, de erős akaratú, az érkezésben első, a távozásban utolsó, sok jó barátal, ismerőssel és tekintéllyel bíró, hogy kedvéért ezek ismeretlenekkel is készek legyenek mulatni, ne legyen szerelmes, egy családhoz lekötött, indulatos, szenvedélyes, ideges, szeszélyes ivó, kártyás, pletykázó vagy felekezettel elfogult.

— Nagyanyánk szakácskönyvének mintájára a jó bárendező következő receptjét ajánlom:

Jó kedélyből vágj egy fontot

Jó modorból négy latot;

Ezt a kettőt el nem rontott

Angol frakba bujtatod.

Tapintattal vond be szépen,

Süsd ki ifju tűz hevében,

S hogyha minden kedvező,

Kész a bál rendező!

A legnagyobb bárendező egyiké ezt mondta:

— Nagyon röviden felelhetnék a jó bárendezésnek titkai vannak, amelyeket a jó bárendező

nek nem szabad piacra vinni. Annyit mégis nek megjegyezni, hogy a bárendezéshez külön elengedhetetlen a disztigvált módor, a legtekintőbb tapintat, a bál színvonala érdekében minden tolakodással szemben a leghatározottabb energiával a rendezés összhangja érdekében fentartandó figyelem. A mi különleges viszonyaink, főleg a társaság, még ezekhez fokellék gyanú követelik a leleményességet: újat és újat adni, méltóságokba nem bocsátkozni. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy az Andrássy tér aszfaltján csatornabálatat lehet előkészíteni, végül azt sem, hogy minden bál nagyságához sok téglát hord a saját is. A részleteket illetőleg pedig utalok a fent alapevpre.

— Manapság egy előkelő bál sikere a rendező érdeme. Az igazi jó rendező csakis olyan bárendezést vállalja magára, melynek publikumává egy levegőt sziv — közöttük él. Neki kell legjobban tudni, hogy melyik társaság melyikkel egy parketten vigan elmulatni. Neki ismerni kell minden frakkos fiatal urat, de nem a jól vagy rosszul szabott frakja szerint megítélni őket. N a bálon mindenre kell figyelni, mindenről tudni mindent látni. A jó bárendező ne legyen soha hangos (meg a quadrill rendezésnél sem.) Legszöha a bárendező látszólag nem is rendez báljával együtt mulat.

Egy sokat szerepelt bálelnök így fejtette le saját hivatását:

— Az igazi bálelnöknek jó kedélyű, mulatni-vágyó és másokat is mulattatni tudó ombernek kell lenni, aki mindent lát, mindent hall és tud kicsit-nagyot egyformán észrevesz. Mindenkihez legyen egy-két figyelmes szava és főleg mindig okosan, meggondoltan intézzen. A munkatársak megválasztása is sok tapasztalatot igényel, éppen ez a jó bálelnök olyan rendezőket vegyen maga mellé kiket már pusztán tekintetével is kormányozni képes.

— Nagy általánosságban annyit lehet mondani, — fejtette ki a véleményét egy örök ifju — a bárendezőnek születnie kell. Ezt a tudományt sehol sem tanulhatja meg. Az erre születésnél pedig döntő a hely, a hol világra jön, lapályi ember sohasem lesz olyan jó, mint a hegyvidéki. Miért? Mert a hegyvidéki ember szetszerüleg, nagyobb leleményességgel, hogy kellően tudja adagolni ezt a csudaszót a néphit a légy lömeges pusztulásával csolatba. Az egész tulajdonképpen semmi, kis szikra, mely gyujt és egy jól fogalmú sághirrel egész városrészeket lángba borít. But

Ha ez sikerült, megvan az első eredmény. mozdul a társadalomnak akkora tömeg, tervbe vett bál kereteit kitölteni képes. Hogy ez a tömeg minél nagyobb legyen, csak azt kell hirdetni, hogy kevés embert engednek

— A tömeg megmozdítása után következik egyedek kezelése. Ennél a részletekig menő pontossággal kell az illetan sima talaján mozogni. A szót nem safiri értelemben vesszük. Érzékkel bírni ahhoz, hogy tudja: mikor használandó a szerü szabály, mikor annak finomított essze söt néha a rendszeren alul maradó, kimért darab

Itt lejt a bárendező éles borotvák közt veszedelmes tánczot.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszáma

Szerkesztőség (éjjel-nappal) — 857

Szerkesztőség (csak éjjel használható)

melékállomás — — — — — 151

Kiadóhivatal és hirdetésel osztály — 151

Nyomda — — — — — 151

fiatal orvos szerelme.— **Boszu az öngyilkos leányért.** —

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, január 5.

Tegnap délután megjelent a budapesti főkapitányságon **Lauter József** lakatos, aki bejelentette, hogy a testvére, **Lauter Teréz**, elhunyt a Murányi-utca 2. számú lakásáról. A leány az utóbbi időben buskomor volt és bátyja attól fél, hogy öngyilkossá lett. — Néhány órával a bejelentés után telefonon értesítették a főkapitányságot, hogy az új Szent-János kórház mögött egy tizennyolc husz évesnek látszó, uriasan öltözött leány háromszor a mellébe lőtt. Bevitték a János kórházba, ahol kevéssel utóbb meghalt.

A rendőri bizottság kiment a kórházba és megállapította, hogy az öngyilkos **Lauter Teréz**. Találtak nála levelet, amelyet a kedvese írt hozzá. A levél borítékján a következő üzenés:

Nemes lélek 7. számú postahivatal, Herád-utca poste restante.

A levél tartalma a következő volt:

Kedves Teruska! Ne haragudjék nagyon velem, hogy ígéretemet nem tartottam be, de ennek így kell lenni. Véget kell vetni viszonyunknak. Jobb most, mint később. Azért is mentem el Pestről vidékre, hogy pénzt szerezzek későbbi berendezkedésre, mert valahol le kell telepedni. A fővárosban nagyon sok a jónevű orvos, fiatal kezdő nem boldogulhat. Én is nem tarthatott a viszony, de azért sokat gondolok magára és a kellemes órákra, amelyeket együtt töltöttünk. **Béla**.

A levelet a biharmegyei **Cséfán** adták postára. A rendőrség megállapította, hogy a leány orvos volt, aki a múlt héten az új Szent János kórházban volt alkalmazva. Az orvos elcsábította a leányt, hosszabb ideig viszonyt folytattak és most, hogy az orvos szűnt meg, a boldogtalan leány annyira elkéseredett, hogy halálra szánta magát.

Lauter Teréz szerencsétlen végű ismeretge úgy kezdődött, hogy a nyáron bevitték a kórházba. A leány gyakran meglátogatta a bátyját, itt ismerkedett meg a kórház egyik orvosával **Pogány Béla** doktorral. A fejfájásos kórházi teremben, haldokló betegek közt nagyon megszerették egymást. A szerelemből viszony lett, amely tartott egészen mostanáig. Ekkor az orvos elutazott Budapestről Cséffára járás orvosnak. Ugyanakkor meg a leánynyal, hogy eljön érte és vigyázzon rá. Nem tette. Tegnapelőtt szakított a leánynak. Ez volt az a levél, amelyet az öngyilkos leány szűrében megtaláltak.

Lauter Teréz sirt, amikor megkapta a levelet. Megkérdezte egyik bátyját, jó méreg-e az arzén. Aztán tegnap reggel elment hazuról és délután a János kórház előtt, ott ahol hűtlen szerelmét megismerte, agyonlőtte meg.

A szerelmes és megcsalt leány halálával azonban nem ért még véget a dráma. A **Lauter-család** ugyanis boszút akar állni az orvoson. Az öngyilkos leány egyik bátyja már ki is jelentette egy hirdető előtt:

— Én sejtettem, hogy ez lesz a vége. **Pogány Béla** dr.-ral a kórházban ismerkedett meg **Teréz**. Szerelmesek lettek egymásba, s nekem bevallotta hugom, hogy viszonyuk is volt. Az orvos azt ígérte, hogy feleségül veszi. De **Pogány** elutazott, itt hagyta a keserített el. Hugom haláláért boszút állok **Pogányon**. Feljelentem titkos műtét végrehajtásáért. **Maga Teréz** vallotta be nekem, hogy megcsalták gyümölcsöt operáció útján ölte

meg az orvos. Erről tudott özvegy asszony nővérem is.

— **Boszút állok az orvoson** — mondta végül az elkéseredett fiatalember — még ma megteszem ellene a feljelentést.

Ez a szomorú akkordja **Lauter Teréz** életének, szerelmének és halálának.

HIREK.**Megalakul a katolikus bank.**— **Ötmillió korona alaptőke.** — Magyar és francia érdekeltség. —

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, január 5.

Rendkívül nagy horderejű bankalakulás híre érkezik hozzánk. A **Pester Lloyd** ugyanis teljesen megbízható forrásból arról értesül, hogy az a **Katolikus bank**, amelynek alakulását olyan szívós kitartással ófalgatták eddig, a legközelebbi hónapokban Budapest székhellyel meg fog alakulni. Az összeg, amelyvel működését ez a bank megkezdi, olyan horribilis, hogy a megalakítás célját nagyjelentőségűnek kell tartanunk. A katolikus főpapok és mágnások titkos intencióit fogja szolgálni ez a pénzügyi intézet, amelynek működési köre az ország határain túl is kiterjed majd. A megalakulás tulajdonképeni rugóit természetesen titokban tartják a főurak, de működésének súlyát valószínűleg megérik majd azok, akik nem vállalnak közösséget a retrográd irányzattal.

A bankalakulásról szóló táviratunk egyébként így hangzik:

A **Pester Lloyd** értesülése szerint az a régóta terjedő hír, hogy a katolikusok nagyobb bankot szándékoznak alapítani, csakugyan megfelel a valóságnak, amennyiben már a legközelebb **Hungária Bank Részvénytársaság** címen öt millió korona alaptőkével, amely tőke azonban egy éven belül 25 millió koronára emelhető, bankot létesítenek. Az alaptőkének egyik felét Magyarországon, míg a másik felét Franciaországban jegyzik. A magyarországi részvényesek között öt püspök van, kiknek mindegyike százezer koronát jegyzett. A részvényesek többi része Magyarországon katolikus mágnásokból, Franciaországban nagyobb pénzügyi körökben áll. A bank elnöki állását egyelőre még nem töltik be, alelnökei **Sztáray Sándor** gróf és **Zichy Géza** Lipót gróf lesznek, aki sőtora a mostani kultuszminiszternek. A banknak ugyan semmiféle konfesszionális jellege nem lesz, de azért mindjárt az első percben kitűnik, hogy nagy katolikus intézetről van szó.

— Az Aradi Közlöny legközelebbi száma a szombati ünnep miatt kedden a rendes időben jelenik meg.

— A király hazajön. **Bécsből** jelentik: Udvari köröktől jelentik, hogy a király tavaszkor Budapestre utazik, s hogy két-három hetet fog a magyar fővárosban tölteni, amely idő alatt többször Gödöllőre fog menni. A **Zeit** illetékes helyen arról értesül, hogy eddig még nem történt intézkedés a király budapesti utazására vonatkozólag, de az valószínű, hogy a király május havában fog Budapestre érkezni.

— A Máv. aradi új üzletvezetője. Megirtuk néhány héttel ezelőtt, hogy **Sztankovics Miklós**, a Máv. aradi kitűnő üzletvezetője, ki több mint negyven esztendeje szolgálja már az államot, beadta nyugdíjazás iránti kérvényét. A minisztérium ma felelt a kérvényre s elismerő szavak kíséretében tudtára adta az üzletvezetőnek, hogy kérvényének eleget tesz, nyugállományba helyezi. Helyére, mint értesülünk, **Pfeifer Gyula** debreceni máv. üzletvezető-helyettesét nevezte ki a kereskedelemügyi miniszter.

— Az Aradi Közlöny naptárát ma a kiadóhivatal az erdélyi vasúti vonal mentén lévő előfizetőinknek küldi meg.

— Előléptetések az Aradi első takarékpénztárnál. Amint értesülünk, az Aradi első takarékpénztár igazgatósága a tegnapi napon tartott ülésében méltányolva az intézet tisztviselő karának ernyedetlen szorgalmát és buzgó tevékenységét, és figyelemmel a már régóta tartó drágaságra, fizetésüknek átlag 20%-kal történő felemelését határozta el január 1-től kezdődő érvénnyel. Egyidejűleg **Eckhart Ede** igazgató-helyettesé, **Laczay Gyula** cégvezető-főkönyvelő titkárrá, **Herold Gyula** főpénztáros cégvezetővé, **Döry Jenő** titkár-helyettesé, **Szirmay Károly** főkönyvelővé és **Gaal József** a be-tétosztály főnökévé neveztelet ki.

— Elhunyt román püspök. **Bukarestből** jelentik: Emlékezetes még az a nagy egyházi botrány, amely pár hónappal ezelőtt foglalkoztatta a román közvéleményt s amelyek következtében a görögkeleti metropolita lemondott. A napokban választották meg az egyház új metropolitáját **Timus** argyesi püspököt. **Timus** püspököt tegnap hirtelen szívazérlődés érte s meghalt. Most újból püspök választásra kerül a sor.

— Eljegyzés. **Kellemen Zoltán** m. kir. honvédhuszár hadnagy eljegyezte özv. báró **Wassmer** Antalnét született osikrákosi **Fodor** Mária-riskát.

— Az elégett grófi szalon. **Budapestről** jelentik: **Batthyány Lajos** gróf szalonjában tegnap délután történt tűzkatasztrófa ügyében ma tartották meg a tűzvizsgálatot. Az eddigi házi vizsgálat eredménye szerint a tüzet kétségtelenül rövidzárlat okozta. **Molnár János** komornyik, aki a tüzet legelőször vette észre, ma egy nem sok alapot tartalmazó gyanúval állott elő. A komornyik közölte ugyanis a gróffal, hogy a szalonban végződő központi fűtőkészülék vezetékéből pattant ki a gyújtó szikra. Feltevését azzal próbálta erősíteni, hogy a vezeték elzáró készüléke a tűz előtt és után félre volt tolvá. **Batthyány** gróf eleinte nagyon is valószínűnek tartotta **Molnár** véleményét, csak mikor a kerületi kéményseprőmester megmagyarázta, hogy a komornyik feltevése lehetetlen, mert a készülék most is működik, akkor nyugodott meg. A horribilis kár nagyságát eddig még nem tudták megállapítani. A palotában ma déli egy órakor tartották meg a hatóságai tűzvizsgálatot **Gergely** helyettes előjáró és **Bónis** rendőrtanácsos vezetésével. A bizottság nem tudta határozottan megállapítani a tűz okát. Valószínűnek mondta a bizottság, hogy rövidzárlat okozta a veszedelmet, de az sem lehetetlen, hogy a fűtőkészüléktől támadt a baj.

— A provízió miatt. **Bukarestből** jelentik: A román újságírók egyesülete kizárta tagjait sorából **Millé** hirdetőt, az **Adeverul** című szociálista lap szerkesztőjét. **Millé** öt évvel ezelőtt az egyesület megbízásából szerződést kötött az akkori kormánnyal és az összes lapok részére megállapította a hirdetésátalányt. **Millé** állítólag az évi pauszából 16.000 koronát a maga számára visszatartott provízió címén és ezért kizárták az egyesületből.

— Ötvezerszázhuzsonhat pár aradi bakkanca. *Budapestről* jelentik: A kereskedelmügyi miniszter ma szektanákoskorára hívta össze a kereskedelmi és iparkamarák titkárait, a hadsereg szükséglet kisipari kvótájának szétosztása tárgyában. A tanácskozás ma délelőtt folyt. *Szűry János* dr. miniszteri tanácsos elnökölte alatt. Ez alkalommal a hadsereg bakkanca szükségleteinek, a kisiparra eső 25% a, mintegy hatszázezer korona értékű munka került kiosztásra. Ebből az egyes kamarák, a jelentkező iparosok számára képest a következő mennyiséget kapták: *A legtöbbet kapta Arad:* 5126 pár, utána következnek *Marosvásárhely* 4983 pár, *Dabrecen* 4000 pár, *Szeged* 3387 pár, *Zágráb* 3233 pár, *Budapest* 3061 pár, *Brassó* 2906, *Temesvár* 2872 pár, *Pozsony* 2400 pár, *Pécs* 1450 pár, *Miskolc* 1430 pár, *Kolozsvár* 850 pár, *Nagyvárad* 800 pár, *Győr* 800 pár, *Sopron* 500 pár és *Besztercebánya* 450 pár bakkanccsal. Az értekezlet után a titkárok tisztálgattak a miniszternél. (Az aradi iparnak juttatott eme jelentős anyagi részesedésért a kamara vezetősége, elnöksége nagy elismerést érdemel.)

— Új jogtudor juris. *Nemess Zoltán*, *Nemess Zsigmond* dr. aradi ügyvéd, országgyűlési képviselő fiát ma avatták jogtudorrá a budapesti tudományegyetemen.

— Öngyilkos katonatiszt. *Budapestről* jelentik: Ma reggel fél négy óra tájban az Üllői-ut végén levő honvéd laktanyában öngyilkosságot követett el egy fiatal és szimpatikus katonatiszt: *Vágó Elemér* honvédhadnagy. Az öngyilkosság körül a legsúlymenteljesebb botrányok adódtak elő. Hajnali fél négy órakor halotta az őrség a lövést. A laktanyában nincs mentőszekrény. Telefonáltak tehát a katonai mentőknek, ahonnan épen másfél óra alatt érkezett meg a mentőköz. Akkorra a szerencsétlen fiatal katona irtózatossá szenvedések közt kiszorult. Az öngyilkos fiatal tiszt *Vágó Ignác* őrnagy, akadémiai tanár fia. Nemrégiben nevezték ki hadnagygyá. Igen rendezett viszonyok között élt, szó sem lehet tehát arról, hogy anyagi bajok miatt lett volna öngyilkos. Akik közel állottak hozzá, azt hiszik, hogy reménytelen szerelem adta a kezébe a tegyvert, de vannak, akik azt állítják, hogy *amerikai párbaj áldozata a fiatal tiszt.*

— Alaptalan gyilkossági vád. Az az elmaradottság, amely egyik legfontosabb állami fizem terén a telefontól még mindig kellemetlen állapotban tartja az országot, igen kellemetlen helyzetbe hozta úgy a rendőrséget, mint a Simándi ut 4. számú házban levő kocsmahelyiség tulajdonosát *Csikós Lajost*, akit, mint azt ma megirtuk, *Varga István* borosjenői dohánykertész lelővései vádolt meg a gazdasszonya és ezért őrizetben tartott a rendőrség. A gazdasszony este 6 órakor jelent meg a rendőrségen s elmondotta, hogy *Csikós* a kocsmahelyiségben tartózkodó *Vargát* több revolverlővéssel megsebesítette; a rendőrség kénytelen volt ma reggelig hitelt adni az asszony szavainak és ennek következményeként *Csikóst* a mai éjszakán át a városházán tartották. Ma azonban telefon utján a borosjenői csendőrségtől az az értesítés jött, hogy *Varga* sértetlenül érkezett haza még tegnap este *Borosjenőre* és most is otthon tartózkodik. Ha a mi viszonyaink nem olyan kicsinyesek, hogy este hat órakor Arad el van vágva a megyei telefon központoktól, akkor még tegnap este kiderült volna, hogy *Csikós* csak annyit követett el, hogy néhány revolverlővést tett, de ezzel senkit meg nem sebesített. Őrvezgy *Varga Mihályné* vádjának alaptalansága kiderült és a rendőrség ma *Csikóst* szabadlábra helyezte.

— Megölte az apját. Tegnapelőtt este egy tagbaszakadt, izmos fiatalember állított be az egri Széchenyi kávéházba. Dult arccal, izgatóttan kereste ott *Heimler Ede* dr. egri ügyvédet. Amikor aztán ráakadt, nagybusan állott elébe:

— Baj van, tekintetes uram. Agyon ütöttem az apámat!

Az embert *Fecz Józsefnek* hívják. Keresészen mérsáros. Feleségével és hatvannyolc éves hasonnevű apjával lakott együtt. Törekvő iparos volt ifju *Fecz József*. Az apjával azonban folyton baja volt. A hatvannyolc éves ember folyton lampolt. Semmiye nem volt ugyan neki, a fia jószívűségéből élt, a fia látta ei élelemmel, ruhával, lakással, korcsmáznival azonban nagyon szeretett. Legutóbb is hatszáz koronát csikart ki a fiától, amit elmulattott. A mult héten pedig azzal állott elő, hogy neki ezer koronára van szüksége s követelte a fiától, hogy adjon neki ezer koronát. Természetesen a fiu erre nem volt hajlandó. Ujév reggelén ifju *Fecz József* elment a kereszendi nagyvendéglőbe beszélgetni. Alig volt ott egy negyedóráig, amikor felindultan beállított az apja.

— Gyere haza, számolni akarok veled! — fordult a fiához.

Elmentek haza. Otthon ismét előállott az öreg avval, hogy adjon neki a fia ezer koronát.

— Nézze, édes apám, ha maga azt hiszi, hogy magának jár az ezer korona, pereljen be. Ha a bíróság megítéli, még a házamat is eladom, csak hogy kifizethessem magának az ezer koronát.

Nagyon indulatos lett erre az öreg *Fecz József*. Ordított, hogy ő nem megy a bírósághoz és ha a fia azonnal nem ad neki pénzt, végez vele. Neki is ment hatalmasan megtermett fiának és ütlegelni kezdte. Ez azonban lefogta a karjait és a konyhából, ahol a dulakodás folyt, felesége segítségével kiteszkolta az udvarra. Am az öreg ahelyett, hogy eltávozott volna, egy ölfarakás mellől felkapott egy hatalmas karót, hogy agyonüti a fiát. Belől a konyhaajtónak hátul támaszkodott a fiatal asszony, kívülről pedig hatalmas ütéseket mért idős *Fecz József* az ajtóra. Majd amikor az ajtó üvegablakait bezúzta az asszony elment onnan, az ajtót betörte s rátámadt a fiára. A fiu azonban bemenekült előle a szobába. Am odakint a konyhában az öreg most már a menyének fordult, aki rémülten kiáltott segítségért. Erre a fiu kifutott a konyhába ahol az öreg kezéből kicsavarta a karót. Az asztalon egy hatalmas mérsáros kés állott, ezt az öreg kapta fel és rárohant a fiára. Am a menyé közbük ugrott és elkapta az apósa kezében a kést, még pedig a pengéjénél, úgy, hogy az éles penge melyen vágódott a tenyerébe.

— Édes apám, tegye le azt a kést, szólt rá a fia, mert kénytelen leszek ütni.

Am a bösz öreg kirántotta a menyé kezéből az éles szerszámot. Dulakodás támadt s most meg az asszonyba akarta mártani. Épen szurásra emelte a karját, amikor hatalmas ütés érte a fején. A fia ütött rá a doronggal olyan erővel, hogy menten eszméletlenül esett össze. Ápolás alá vették az eszméletlen embert, de olyan erős agyrázkódás érte, hogy estére meghalt.

— Földvizsgálat. A honvédelmi miniszter most állapította meg a vegyes földvizsgáló bizottságok működésének a napját az egész ország területére. Aradon a következő napokon lesz az állításkötelesek földvizsgálata: január 16, február 6, március 12, április 18, május 7, június 11, július 9, augusztus 6, szeptember 17, október 15 és 23, november 12, és december 10. A vegyes földvizsgáló bizottság elnöki megbízását a miniszter továbbra is *Urbán Iván* főispánra, helyettesítését pedig *Szabó Zoltán* nyugalmazott honvédhuzár alezrederre ruházta.

— Figyelmeztetés. Miután az aradvárosi vörös kereszt egyesület most kezdi meg a szegény tudósbetegek érdekében szétosztott 2 fillért kérés perselyeinek felbontását, kérjük a persely tartalmát csak annak átadni, aki az egyesület elnökje: *Wadowsky Gusztávné* által aláírt meghatalmazást felmutatja. Az egyesület nevében: *Wadowsky Gusztávné* elnök.

— A művészno hagyatéka. *Bulyovszky Lilla* hagyatéka ügyében a budapesti negyedik kerületi járásbíróság még a mult nyáron utasított a *Szilágyi Gézá*t, hogy kiskorú gyermeke nevében indítson pört a művészno fia, *Bulyovszky Aladár* ellen s ennek során tisztázza vajjon a hagyatéki ingóságok kit illetnek. Ezt a végzést decemberben a budapesti királyi ítélőtábla is helybenhagyta s a *Szilágyi-gyermek*ek vitás hagyományának telekkönyvi biztosítását elrendelte. Most újabb bonyodalmak keletkeztek. A nemrég elhunyt *Sámuel Lázár* dr. budapesti lakos hagyatékában ugyanis a rokonság egy 13.019 korona 89 fillér értékű budapesti takarékpénztári könyvet talált s megállapította, hogy a könyv *Bulyovszky Lillának* volt a tulajdona. A *Sámuel-rokonok* az előkerült takarékpénztári könyvet most bemutatták a negyedik kerületi járásbírószághoz, hogy annak további sorsáról intézkedjék. A járásbíróság ma foglalkozott a póthagyaték dologával s elrendelte annak tárgyalását, melynek fogantatásával *Hedry Aladár* dr. budapesti királyi közjegyzőt bízta meg.

— Számos orvosi tapasztalat bizonyítja, hogy egy-egy borospohárnyi *Ferencz József* keserűvíz naponkénti használata már 5—6 nap után testsúly lassu csökkenését idézi elő, mely ezzel egyidejűleg elerőtlenedés, emésztés megzavarása állana be. Ha az a beteg óta bevált *Ferencz József* gyógyforrásban heti ivókurájával együtt naponkénti keserűvíz fogyasztás is végeztetnek, mely oly időrabló és költséges fürdőzések helyett minden egyes esetben mellőzhető, a soványító eljárás ezzel a leggazdagabb ásványvízzel otthon is kitűnő eredményezhető. A legjobb erről a házi orvos ményét megkérdezni.

— Jótékony adomány. *Kántor Elek*, *Göb Albert*, *Stein Ferenc* Alvácsáról 30 koronát küldöztünk az aradi izraelita népkonyha javára juttatás végett *Pollák Mór* dr. ravatalára koszora megváltása címén.

— Tűz a fővárosban. *Budapestről* jelentik: Késő éjjeli órákban a *Váci-utca* alatt levő *Caldaroni ház*, amelyet néhány tel ezelelt kezdtek el lebontani, hogy új modern bérpalotát építsenek, kigyulladt a tűz a pincében támadt, ahol több munkás aludt és rövid idő múlva az épület faállványa lángokban állott. A szűk utca miatt a szomszédházak veszedelemben forogtak, az oltóság nagy apparátussal vonult ki és is rövid idő múlva a tüzet lokalizálta.

— Birtokcsere. Az elmúlt napokban az alábbi birtokváltozások történtek: *Jos* eladja az aradi *Tökölly Imre-ut* 5. S. Hatar-utca 19. sz. házakat 39000 koronáért *Habits Annának*. — *Wagner Nándor* aradi *Dórk Ferenc-utca* 17. sz. háza 4000 koronáért *Welsz Adolf* és nejenek. *Tóth György* és neje eladják az aradi *Városliget* 71/a sz. házat 4000 koronáért *Palásti István* nejenek. *Kotsis Lajos* eladja az aradi *Pécs* 10. sz. házat 25000 koronáért özv. *Scheel* dornének. — *Schäffer Ferenc* és neje *Schäffer Elvira* eladják az aradi *Szél-utca* 5. házat 12300 koronáért *Ifj. Martinszky János* nejenek. — *Hartmann Samu* és neje eladják az aradi *Rudnai-ut* 23. sz. házat 50000 koronáért *Assael Károly* és nejenek.

— Születések, halálozások és házasságok. aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 4 és 5. kötetek születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentettek be: Született: *Szűcs Lajos* lauznak *Iren* nevű leánya. *Pintér András* féke nek *András* nevű fia. *Tóth Mihály* fékesznek *Il* nevű leánya. *Gömöry Gyula* gázgyári szerelő *Lajos* nevű fia. *Pünköszt János* mív. mérő *László* nevű fia. Meghalt: *Özv. Pócs János* éves napszámos. *Jekier Károly* 3 napos fiú laki *Ferenc* 31 éves szabósegéd. Házasság fordult elő.

— Tombola és ajándéktárgyak legoárban és legnagyobb választékban *Fermon* nagy áruházában kapható.

— Leltar előtt rendkívüli árleszállítás nomabb *kézitáskák*, *muff ridikülök*, *fébőrök*, *szép színházitáskák*, *színházitáskák* és más árakban rendkívüli *occációs* *Hegedűs Gyula* kereskedésében *Arad*, *drassy-tér* 15. Telefon 506.

— Olcsó üzleti könyvek Ingusz J. és Fia Weitzer János-utcában egyesített könyv- és papírkereskedésében. Telefon 517. 6071

— Pénz farsangi ajándéka, dacára a magas kamatlábnak, mégis a régi olcsó feltételek mellett kapható ingatlanokra u. sz. tisztviselői és váltó kölcsönök Szűcs F. Vilmosnál Karolina-utca 8.

— Az idényből visszamaradt Perzsa-szőnyegek minden elfogadható árért. kaphatók Schwartz Zsigmondnál a Weitzer János-utcai leányiskolában.

— Egger mel'pasztillái gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedtségnél és elnyálkásodásnál, felülmúlhatatlanok a torok és légzési szervek működési zavarainál, a gyomrot nem irritálják és kitűnő ízűek. Kaphatók minden gyógyszerárban és drogeriában. Doboza 1 kor. és 2 korona. Próbadozoz 50 fillér. Főraktár Nádor gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körút 17. szám.

— Saját érdekében ajánlom a t. vevőközönségnek, hogy tekintse meg a szépen szortírozott és a legkényesebb izlésnek megfelelő angli kiállítását, hol óriási választék van a lésehető disztárgyak és használati cikkek, melyek legolcsóbban beszerezhetők. Képekben legnagyobb választék és legolcsóbb lesznek elkészítve. Fischer Mór üveg, porcelán, lámpa és diszműáru kereskedés, Arad, 20. Városi és megyei telefon 5928

— Izléses névjegyek Kerpel Izsonál képek. 7229

— A Dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain-Expeller) igazi, népszerű házi-orré lett, mely számos családban már évek óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájás, fejfájás, köszvény, csuznál stb-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsolések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, álltestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsolése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kiállítás háziszser jó eredménytel alkalmaztatott bedörzsolésképen az influenza ellen is és üvegekben: a 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kéri, valamint a „Horgony” védjegyre és csak eredeti üveget elfogadni.

— Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk No-Rudolf fogmütermét Arad Szabadság-6 szám alatt, dr. Kronstein-ház.

— Erővük t. olvasóink figyelmét az Ameripörészvényársaságnak lapunk malában megjelent hirdetésére.

— Luxcikkek és farsangi alarcok Kerpel Izsonál. 4871

— Legújabb képes levelezőlapok Kerpel Izsonál. 4871

— 80 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (2 koronára 2 koronára 40 f. ért) és 180 hang-lyvet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izó kölcsönző-intézete helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Nyomatvány kiállítás. Az aradi nyomtatvány-szakegyesület az utóbbi időben rendkívül nagy gondot fordít arra, hogy az aradi nyomdák között az iparművészet iránt való érdeket minél határozottabban nevelje és fejlessze. Az egyesület vezetősége az aradi nyomdatulajdonosok támogatásával pénzt és fáradságot nem félve törekedik a fenti cél eléréseért, ezáltal akarván érni azt, hogy az Aradról kiküldött különböző nyomdai termékek minden téren felvehessek a versenyt a főváros, valamint külföld kifejezett, magas nívójú sokművészetével. E cél elérése érdekében az utóbbi időben oly szép erkölcsi hírdetés szedés pályázat rendezése, egyéb különböző nyomdai munkák elkészítésére kihirdetett pályázat. Felszövegsúlyoznunk azt, hogy a nyomdász szakmában azon célja, hogy az aradi nyomdák munkáiban csinos és találatos munkák el-

keik szolgálja, hanem elsősorban a megrendelő közönséget; mert így lesz elérhető az, hogy izléses és csinos nyomtatványokat kapjon a megrendelő, olcsóbb áron, mintha azt a fővárosból vagy más helyről rendelné. E cél elérésére most ismét nagy sikert ígérő lépést tett az aradi nyomdászok szakegyesülete. Holnap 6-án, d. e. 10 órakor a Weitzer János-utcai polgári fiúiskola rajztermében nyomatvány kiállítást rendez, melyet valamennyi aradi nyomda termékeiből állít össze s amelyen szemlére lesznek kitéve a budapesti nyomdászok szakköre által díjazott különböző pályaművek. A kiállítás oly művészi elrendezésben tárul a közönség elé, hogy az mindenki számára gyönyörködtető volta mellett rendkívül tanulságos is lesz. A kiállítást az aradi Ebredés dalárda fogja megnyitni, mely után Szabó Róbert és Novák Alajos, a budapesti szakkör kiküldöttjei fognak tanulságos előadást tartani a kiállítás céljáról és hasznáról. A kiállításon bárki szabadon beléphet s nagyon kívánatos volna, ha a közönség ama része, mely üzleti viszonyainál fogva összekötöttségben van az aradi nyomdákkal, valamint azok is, akik az iparművészet előrehaladását szívükön viselik, kivétel nélkül megjelenének a kiállításon, mely két napig, szombat és vasárnap fog tartani. Szombat este 8 órakor a budapesti kiküldöttek tiszteletére a nyomdászok a Millennium külön termében társas összejövetelt rendeznek.

(*) A szegénytanulók konyhájában a jövő héten felügyelnek: Boros Ivánné és Green Nándorné. Adományok: Cziffra Jánosné 5 kg. cinkor és 5 kg. rizst.

(*) A magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyűjtőének aradi fiókja e hó 6-án szombaton este 8 órakor a „Kánya féle sörcsarnokban” rendes havi választmányi ülést tart.

Új könyvek.

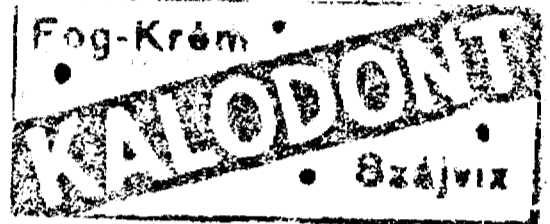
* Lux Terka új könyve. A magyar írói pályákon ritka a magasabbra törés: nálunk a kritikai viszonyok hamar irodalmi rangot juttatnak boldogboldogtalannak, aki inkább az utóbbi mint az előbbi, mert szentül hiszi, hogy a pejtáskodás, avagy a közömbös jóindulat folytán neki jutott rangot meg is érdemli. És rangja tudatában inkább írói múltjának kamataiból él, avagy magát a tőkét éli fel, semhogy őt, mindig többet és értékesebbet produkálva, a benne rejlő talentum a lenetű legmagasabbra röpitse. Annál örövendesebb, hogy akad kivétel is. Például Lux Terka akinek írói pályája a legenergikusabb és immáron a legeredményesebb előre-törés. Legújabb az „Emberek vagyunk” című regénye. A díszesen kiállított vaskos regény 4 korona 80 fillérért lehet megrendelni minden nagyobb könyvkereskedésben.

* Tolle lege, vagy magyarul: Vegyed és olvasd a címe egy kiválóan tehetséges magyar író legújabb novellás kötetének. Kovács Lydia a neve az új kötet szerzőjének, akinek, hogy nem ez az első műve, megérzik minden során. Két csinos vers-kötete után jelentek most meg novellái, tehát egészen új téren mutatkozik írójuk. A versről prózára való áttérés ezuttal azzal az értékgyarapodással járt, hogy valami lebilincselő zeneiesség, poétikus hangulat, színezés mutatkozik a novellák prózájában. A rendkívül izléses kiállítású könyv a Légrady testvérek nyomdájában jelent meg, a művész címlapot Bardocz Árpád festőművész rajtolta. A kötet ára 3 korona, megrendelhető minden nagyobb könyvkereskedésben.

* „Utközben”. A vasutakon és a hajókon az utazó közönség díjtalan rendelkezésére álló „Utközben” című nívó folyóirat már ötödik évfolyamába lépett januári számával, melynek rendkívül izléses kiállítása és érdekes, változatos tartalma azt bizonyítja, hogy a lap új szerkesztője dr. Pártos Szilárd hírlapíró, avatott kezű vezetője a lapvállalatnak. A januári szám, melylyel az „Utközben”-nek egészen új korszaka kezdődik, magas színvonalon álló tartalmával méltán megérdemli a köz-

figyelmet. A szép missziót teljesítő folyóiratnak Budapest IV., Veres Pálné utca 16. sz. alatt van a szerkesztősége és kiadóhivatala, mely készségesen szolgál érdeklődőknek és hirdetőknak mutatvány-számmal.

* Szilágyi Géza új könyve. „Emberek és könyvek” címmel új könyve jelenik meg Szilágyi Gézának, a kitűnő nevű poétának. A kötetben irodalmi tanulmányok lesznek a modern irodalom legkiválóbb alakjairól. Azok az írók, akikről Szilágyi szól, a korunk irodalma fölé magasodnak és amint Szilágyi ismerteti, boncolja, értékeli őket, abból megérzik a nagyságuk minden vonatkozásban. Ez a könyv mindenestre nyereség lesz az íródalomunkra, mert az igazi kultúra felé vezet és mert igaz nagyságokat végképp meggyőző módon igaz voltokban mutat meg. A könyv a „Modern Könyvtár” legközelebbi sorozatában jelenik meg. A megjelenés után érdeméhez méltón foglalkozunk vele.

MULATSÁGOK.

Sikerült táncvizsga.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 5.

Az aradi polgári leányiskola növendékei ma tartották meg a Weitzer utcai polgári iskola dísztermében Szathmáry Etelka táncitanítónő vezetése alatt táncvizsgájukat. A bálók leendő csillagjai teljes biztonsággal mozogtak a parketten s kitartó táncosoknak bizonyultak. Meglepetés figyesen táncolták a kis növendékek a magántáncokat. Schill Magda és Péterffy Sári a lepke táncot mutatták be, Vannay Böske spanyol táncot járt, végül egy bájos pár, Marosi Mariska és Rögler Magda harlekin-táncot adtak elő.

A táncvizsgán a következők jelentek meg: Dr. Vannay Jánosné és Böske, dr. Prohászka Lászlóné és Elvira, dr. Precupás Ilésné és nővérek, Schill Józsefné és Magda, Ungár Péterné és Mariska, Szókéne és Jolán, Péterffy Andorné és Sári, Landner Józsefné, Marosi Miklósné és nővérek, Knapp Dezsőné, Szathmáry Istvánné, Almási Pálné és nővérek, Tagányi Gusztávné, Czeiler Istvánné, dr. Csernovits Diodorné és nővérek, dr. Valkányi Rezsőné és Irma, Beresenyi Béláné-Rigler Magda, dr. Szakolczay Lajosné és Márta, Boros Ivánné, dr. Leskó Sándorné, Gottesmann kapitányné és Dina, dr. Viser Lajosné, dr. Lövinger Miksáné és Magda, Banciu Jenőné, Scheer Józsefné és Mariska, Bánffy Lajosné és Irénke, dr. Hősz Józsefné és Olga, Petrányi Józsefné és Emma, Billich Józsefné és Ilona, Prognerné és Emma, Décsy Gézáné, Fock Gáborné és nővérek, Marinkovits Mária, Steinitzer Zseni, Boros Juszti, Drecher Alajosné és Gizella, Haller Józsa, Ferenczy Ilona, dr. Ficker Józsefné és Ida, Herold Alajosné, Bihari Jenőné és nővérek, dr. Posgay Lajosné, özv. Marosi Károlyné, özv. Prohászka Józsefné, Endes Dánielné és Luiza, Günther Pálné és Ilonka, Martonosi Józsefné és Elza, Steinitzerné, Farkasné, dr. Végh Józsefné és Elza, Böhmé és Olga, Pöhm Jánosné és Gizella, Horváthné és Etelka, Hannauerne és Emma, Nagy Ottokárné és Lenke, Stolzné és Ilona, dr. Auszterveil Lászlóné, Kresz Károlyné, Bodáné és Ilona, Schmardáné és Ilona, Fenersteinné és Gizella, Pathó Emma, Kollár Ilona, Hachla Emma, Kunzl Ernőné és Irénke, Endre Janka, Komlóssy Ilona, Tóth Lenke, Florescu Flora, Bogár Emma, Lengyel Gizella, Major

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenyénél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyúvíz.

Elérhető ásványvízkereskedésben és Gyógyszerárak

SCHULTES /

Lipóci Salvaforrás-telep

Gizella, Kammerer Istvánné és Mariska, Valent Sándorné és Erzsé, Bruckner Ödöné és Mariska, Abaffy Gyuláné és Alice, Herling Irénke.

(=) A lutheránus bál. A szezonmegnyitó mulatság az idén a lutheránus bál volt, melyet ma tartottak meg a Fehér Kereszt-szálló nagytermében. A mulatságon kisszámú, előrelő publikum jelent meg s így a bál abban különbözött a szokottaktól, hogy azon táncolni is lehetett, mert a teremben nem taposta le egymást a sokaság. A jelenlevők ki is használták az alkalmat s habár a terem nem volt agyonzsúfolva, tánc és hangulat tekintetében a mai bál felvehette a versenyt az összes, ugynevezett „kitünően” sikerült mulatságokkal.

(=) Az izraelita jótékony négyzet január 6-iki estélyének társorsjátékára újabban a következő tárgyak érkeztek be özv. Schulhof Károlynéhoz, a sorsjáték rendezőjéhez:

Weinberger Jánosné 1 ibolyatartó, 1 tüpárna, 1 kis terítő; Imre Lajos 1 gobelinkép; Sági Henrikné 1 diványpárna, 1 terítő, 2 magyar stülű virágváza; Schwarz Zsigmondné 7 nippes; Steinitzer Erzsé és Ila 2 madeira futó; Schwarz Hermanné 4 szekrényesik, 1 doboz szappan; Tenner Józsefné 2 párna, 2 kis terítő, Wadowszky Gusztávné 1 diványpárna, egy bőr ridikül selyemmel, Winter Adolfné 2 kis terítő, 1 ridikül, 1 váza, Berger Terike és Annus 2 kép keretben, Freud Fülöpné egy futó, egy arannyal beszótt terítő, Weil Józsefné 2 váza, Róth Gizzi 1 párna, Wolf Jenőné 1 diványpárna bársony égetéssel, Lustig Adolfné 1 futó, 2 tortakendő, 2 kis terítő, Dr. Ságó Miksáné 1 ridikül, 1 öv, 1 blúzra való, 1 katinca, Ságó Pálné 1 nipp, 1 párna, Hajós Arpádné 1 rázós, 1 párna, 1 katinca, Fuchs Ignácné 1 kis terítő, 2 pár selyem harisnyakötő, Lengyel Tivadarné 1 párna, Brandeisz Henrikné 1 diványpárna, 2 tüpárna, Montág Manóné 1 váza, Cukor Lászlóné 1 szivardoboz, 1 névjegytartó, 2 kis nipp; Vörös Henrikné 1 nipp, 1 boubonier, 1 olajfestmény, Guttman Sámuelné 1 disztörülköző, 2 doboz onkrozott gyümölcs, Assael Margit 1 diványpárna, Just Liesel 1 kis terítő, Szöllőssy Istvánné 2 disztányér, Oitenberg Tivadarné 2 hamutartó, 1 kis váza, Leopold Gizzi 1 váza, Hungária aradi pamutgyár 3 vég vászon, Dr. Nagy Sándorné 1 millieu, Kürt Józsefné 1 párna.

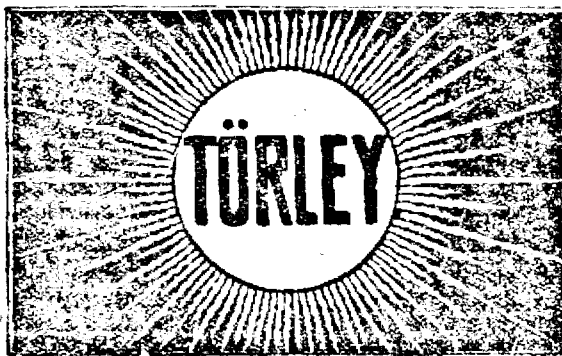
A rendezőség közli, hogy a társorsjátékon azok a sorsjegyek is játszanak, melyeknek tulajdonosai a mulatságon személyesen nem is vesznek részt. A nyertesek tárgyaikat a mulatság után özv. Schulhof Károlynénál átvehetik.

(=) A katolikus bál meghívóinak szétküldését ma fejezte be a rendező-bizottság. A legnagyobb figyelem mellett is megtörténhetett, hogy a rendezőség rendelkezésére álló névsor nem egészen teljes, azért aki tévedésből nem kapott meghívót és arra igényt tart, úgy ezt közölje a Katolikus Kör irodájával. A bálbizottság rendkívül izléses és művészi táncrendekkel fog kedveskedni a hályközönségnek s nagy táncos gárdáról gondoskodott. Belső-jegyek már most válthatók: Bauer Gyula, Bruner Béla, Hoffmann Antal, Maidt és Schrodt, Maresch Gyula kerekedőkéi és a Katolikus Körten a háztelnyelőné. (Széchenyi utca 3. sz.) Személyjegy 6 korona, családijegy 12 korona, karzatjegy I. sor 8 korona, II. sor 6 korona. A bál január 13-án lesz, kezdete este 9 órakor. A jegy megváltásokat és felülfizetéseket köszönettel fogadják és hirtalpig nyugtázzák.

(=) Tanító bál. Az aradi tanítók segély alapjuk javára az idén is rendeznek bált a nagyonyos napon, február elsején a Fehér Kereszt nagytermében. A kedélyességéről ismert mulatság műsoros estély lesz, tombolával egybekötve, melynek sikere érdekében a rendezőség nagyban fáradozik már, szorgoskodik, hogy Karneval ünnepei között máltó helyet töltsön be az idei tanító-bál is és anyagi sikerei mellett a nagyközönség is megtalálja a szórakozásait, mulatságait. A rendezőség ezúton kéri a tanítótestületek kiküldöttjeit, hogy a csütörtöki értekezleteken, délután 4 órakor a Kazinczy-utcai iskola olvasótermében okvetlenül megjelenjen szíveskedjenek. A rendezőség.

(=) Az A. T. K. mulatsága szombaton este szajlik le a Központi szálloda nagytermében az Aradi Testgyakorlók Köre tombolával egybekötve, mely előre láthatólag az aradi téli szezon egyik legérdekesebb mulatságaként fog szerepelni.

került estélye lesz. A tombola tárgyak még mindig szaporodnak, tegnap Dr. Kappich Jakabné, Stein Mórné, Dóczy Gizsa, Weiss Leó, Havas Sándor küldtek még tárgyakat.

6798

TÁRKASÁGOK

(A menyecske.) Zsur van kérem Kremzeleszknél, ami nem azt jelenti, hogy finom karaván teát és vastag szendvicseket tálalnak föl a vendégseregnek, hanem vastag tréfákkal és finom pikantiákkal traktálják az ifjúságot. Kremzeleszék zsurján született például ez a rosszakaratu pletyka is.

— Hallottam — mondta a kövér Kremzelesz — hogy a jövő csütörtökon B. Eimánéknál lesz zsur.

— Igen — felelte az egyik ifju — oda is szívesen megyünk.

— Persze — mondja Kremzelesz — maguk szeretik azt a fiatal menyecskét, mert az jó kardos asszonyka.

Az egyik bank ifju álmelkódva szól:

— Dehogyan kardos. Inkább nagyon is félnék teremtetés; olyan szerény, mint egy kései ibolya.

Csönd. Kremzelesz Mancikát nem hagyja nyugodni valami és folytatja ezt a témát. A mamájához fordulva kérdezi:

— Miért mondtad mamám, hogy Bleimáné egy kardosné, holott ő egy csöndes asszony?

— Nagyon egyszerű oka van, — mondja a száztizenkilenc kilós mama, — azért mondom, hogy kardos menyecske, mert az ura minden héten talál egy kardot a szobájában...

(Csak takarékosan.) Egyik Andrassy-téri papirkereskedésben szenvedélyesen kínálja a tulajdonos az árukat.

— Ez például egy csoda notesz — mondja egy kis zöld jegyzőkönyvecskére mutatva.

— Hogy-hogy csoda notesz?

— Ebbe kérem naponta be tetszik írni a kiadásait. Az ember votaképen tetszik tudni, azért költ naponta olyan sokat, mert nem jegyzi föl a kiadásait és nem látja, hogy milyen sok felesleges dologra adott ki pénzt. Például ebben a noteszben fel tetszik jegyezni az összes kiadmányait és esténként megállapíthatja, hogy mire költött fölöslegesen. És akkor arra már másnap nem fog költeni és azt ezen notesz által megtakarítja.

A vevő szédülni kezdett a sok beszédétől. Aztán így szólt:

— Magának igaz van. Az embernek takarékoskodni kell. Az ember sok hiábavalóságra költ. A boltosnak ragyogott az arca:

— Tehát meg tetszik venni ezt a csoda noteszt?

— Dehogyan veszem — felelte emez — épen azon kezdem a takarékoságot, hogy ezt a csoda noteszt nem veszem meg.

(Jaj, anyós vicc!). Ne tessék megijedni, nem anyósvicc, hanem szomorú valóság, amelyben véletlenül az anyós és a szegény vó szerepel. Az öreg nő természetesen veszkezik a vejével.

— Hallatlan hogyan bünsz te a feleségeddel. Hát azért adtam én hozzád? Azért neveltem én szeretettel, hogy te folyton gorombáskodj velem? Na, én nem lennék veled szemben olyan türelmes. Én bizony egyszer kávé helyett marólugot adnék neked. A szegény meggyőrt, megkínzott vó szomorúan lehajotta a fejét és megadással rebegte:

— És én őszintén mondom, hogyha nem a leánya, hanem mama, ön volna a feleségem, akkor én meg is innám azt a marólugot.

(Az erőművész.) Aradmegye egyik kis községéből írja egyik előfizetőnk. Nemrég komédiások jártak a faluban. A sator előtt vasárnap délután megjelent egy atletatermetű férfi...

kat emelgetett, miközben úgy mutatta, hogy majd megszakad. A súlyokra ez volt írva: „kétszáz — háromszáz — négyszáz kiló”. Amikor már mind a hárommal megbirkózott az „erőművész”, hősies arccal kiáltotta a bábész emberek felé:

— De még ez semmi. Most jön a java!

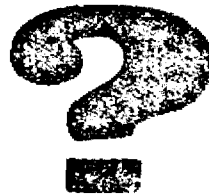
A komédiás háta mögött álló kis leánya ekkor előlépett és naiv ártatlansággal kérdezte az apjától:

— Papám, kihozzam-e most az ötszáz kilós súlyt?

Mit használjunk

hajhullás és fejkorpa

ellen

3611

Mint a hajhullás és korpaképződés leg-hathatósabb ellenszere a világhírű Dr. William Patterson-féle szagtalanított és többszörösen rectifioált petroleum kivonat van elismervé. Ezen kivonat a forgalomban

Dr. William Patterson American Hair Petro

néven szerepel. Egy üveg ára 2 korona.
Kapható Aradon

Hánzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria

Weltzer János-utca 2. sz.

Magyarországi fölerakat: Barabás és Stefanovits
drogusták, Budapest, Alagut-utca 5. szám alatt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Aranymosás az erdélyi folyókban.

— A Maros arany tartalma.

Utóbbi időben úgy napi, mint havonta lehetett olvasni, hogy egy-egy alakult arra nézve, hogy a Mura folyópek segítségével aranyat mosson. Ez az azon észrevétellel közölték a lapok, hogy a parasztek már régen mostak a nevezett folyóból aranyat — egy nagy befektetéssel létrejött vállalat sikertelenül dolgozott.

Szakkörökben is állítólag feltűnést keltett, egyrészt mert ezek a vállalatok naiv alapok létesültek, másrészt, mert az eddigi sikertelen nagy összeg veszteséggel működő vállalkozások nem ijesztették el a vállalkozókat. Nem bíznák tehát az említett vállalat sikerébe sem, amint hogy szakemberek is kétségbe vonják egyáltalában azt, hogy a mi arany tartalma folyóinkat sikeresen ki lehetne aknázni.

Azt a törekvést, hogy a Mura folyót kotró gépek segítségével kiaknázzák, már régen ismerem is hallomás szerint az alluvium (nyers anyag) aranytartalmát köbméterenkint 1 koronával állapította meg.

Ily aranytartalom tényleg nagyon szép eredményt ígér, lévén az üzembőltség kotró gépeknél igen csekély. A Strigy folyó zett tapasztalatok szerint az üzembőltség célszerű gépekkel dolgozunk és folyótán zavartalanul működik, nem vesz 10 fillér köbméterenkint.

Nem kell tehát csodálkozni azon, ha akkor emberek, kik meggyőződve egy ily szegényes realis nyereséget nyújtó vállalkozástól, Magyarországban egy új iparágat akarunk létesíteni. Sajnos erre nálunk kevés hajlamot és hatóságok részéről még kevesebb támogatást találunk.

Néhány évvel ezelőtt a Garam folyó alakulában ily vállalat. A próbamunka...

Báli harisnyák és keztyük, sportcikkek legnagyobb választékban

Bársony Andor

harisnya-, kötött és szövött-áru üzletében kaphatók

5961

Arad, Szabadság-tér 17. szám.

Telefon 642. szám.

köbméterenként 0,25 gram aranyat 65 75 fillér értékben eredményeztek. (A Garam folyó aranyának finomságát nem ismerem.)

Egy hollandi kotrógépgyár, mely már hosszabb ideje foglalkozik aranymosásra alkalmas kotró gépek gyártásával és Szerbiában a Seck folyón — közvetlen közelünkben több ily kotrógéppel dolgozik igen szép eredménnyel. Vállalkozott arra, hogy saját költségén felállít egy aranykotrót, ha szakemberei az arany tartalmát tényleg megállapíthatják. Hát e szakemberek jóval több aranyat konstatáltak — de mit miveltek hatóságaink? Egy ily aranykotró felállítása az engedélyt a közigazgatási hatóságtól kell kieszközölni és e en hatóság arra akarta ennek fejében a vállalatot kötelezni, hogy a folyót egy bizonyos szélességre és mélységre kikotorják, a kiemelt és kimosott anyagot egyenletesen mindket partra rakja, töltést emeljen és azt végül termés kövel rakja ki.

Ily követelésekkel szemben természetesen elálltak a hollandiak a vállalkozástól. Megnyagarázható volna ez a követelés, hogyha a hatóság ily vállalatoknak ezt, mondáná „megengedélyt, ha csekély előre meghatározott javadalmas ellenében átvállalják a folyó parti szabályozását.” Ez által egy az állam nyerne, hogy olcsó uton és módon jutna szabályozáshoz, a parti lakók védett területet nyernének, a köz és magán vagyon és így az adó is szaporodna és a vállalkozók sem károsulnának. Ami az ily vállalkozások életképességüket illeti, arra rámutattam a gráci Montag zeitung 1907. évi 13—5-ik számában, hogy bár Dáriusi kincseket hamar nem lehet keresni, mint Alaska és Kalforniaiban, de egy jól jövedelmező állandó ipart lehet megteremtteni, mert a befektetés is aránytalanul igen csekély.

E célból csak akadémica is hozzávetőleg ábram a Maros folyó aranytartalmát demonstrálni.

A Marosban személyesen vezettem a kutatásokat, furásokat és mosásokat, melyek a következőket eredményezték:

Lónától—Tövisig köbm.-ként 36 fillér.
 —Tövisig " " 92 "
 —Berzova " " 102 "

A Strigy folyóban Ó-Piski—Szt.-Györgyig " " 25 "

A mi átlagos 64 fill. arany tartalmat mutat ki per 1 m³, mely átlagos számítás alapján 50 fillerre szállítom le, a Maros ca 100 tr széles, Berzovától a Tövisig 6 mtr mély, Tövisától az Aranyos torkolatáig és onnan Lovig 4 1/2 mtr mély — átlag tehát 5 mtr mély 3 kilométer hosszban.

Tehát 5 x 100 x 250000 mtr ad 125 millió arany tartalmu alluviumot per 50 fillér 62.5 millió korona értékben. Ezenkívül a homok, mely 60% képezi az alluviumnak, majd 10% magnetit, tiszta vasércet tartalmaz, mely homokból elektromagnes uton könnyen kiválasztható és ma az acél gyártásnál igen keresett cikk. Ezen magnetit, ca 400.000 m³ a 1700 klgr. szintén csak 50 fillérral számítva per 100 klgr. — 3 millió koronát képvisel. A Maros fenti része tehát fémértékben ca 65 millió koronát tartalmaz, melynek kitermelés-értedemes volna egy megfelelő aranytölkét összehozni, még ha a fenti területre is szállítják le.

Ez csak egyik folyója Magyarországnak, közismert aranytartalmu még az Aranyos, a Garam, a Mura és a Nera, miszerint tehát több 100 millió korona volna nyerhető és a mellett a folyók szabályozásával nemzetgazdasági szempontból az ország igen sokat nyerne, ha — a kormány átlátva annak nagy horderejét — erkölcsileg és anyagilag támogatná az ily vállalkozásokat. Az anyagi támogatást nem úgy értem, hogy a kormány penzkölcsönököt bocsátana rendelkezésére, hanem miután az ilyen vállalatnál a főszűl a friss termelés t. i. arany és vasérc termelésen alapul, úgy a szabályozást, amit mellékes faktort tekintve, ezt az illető vállalat önköltségén is foganatosíthatná.

Egy pesti esti lap a József főherceg vállalkozásai a Murán cím alatt arra mutat, hogy egy hasonló vállalat a Sztrigy folyón több 100 ezer korona befektetés után kénytelen volt kellő eredmény hiányában beszüntetni üzemét és hogy hasonló sors várakozik ez újabb üzemre is. Erről nézve utalok előbbi fejtegetéseimre, melyszerint a Sztrigy a leggyengébb aranytartalommal bír, az egyéb dolgokat illetőleg t. i. hogy az említett Sztrigy vállalat miért nem prosperálhatott eddig, még nem érzem magamat hivatva a nyilvánosság elé lépni.

Tudomásomra jutott hogy részint e vállalatnál egy angol csoport, részint más vállalatnál egy francia csoport kísérletezik ez ipart külföldi tőkével felvirágoztatásra hozni, de a mint ezt már több ízben tapasztaltuk — épen az ellenkezőt érik el, mert a mint azt már 10 év előtt más alkalomból a szaklapban fejtegettem, sem az angol, sem a francia tőke Magyarországon eredményt nem mutathatott fel, dacára annak, hogy legjobb bányáinkat kezükbe kapták, hanem bányá iparunknak csak ártott.

A kormány van hivatva azt tanulmányoztatni és annak alapján az egyes bányákat támogatni a fenti módon.

Horváth Lajos
 bányagazgató.

— Az aradi piac ársai. 1 drb. saláta 1—2 fillér, 1 drb. kalarabé 2—10 fillér, 1 drb. kelkáposzta 3—12 fillér, 1 drb. tök 36—70 fillér, 1 kötés retek 3—4 fillér, 1 rakás spenót 10—12 fillér, — rakás sóska — fillér, 1 kiló burgonya 7—10 fillér, 1 drb. káposzta 10—50 fillér, 1 kötés vöröshagyma 6—10 fillér, 1 kötés foghagyma 8—60 fillér, 1 kötés zöldség 4—14 fillér, 1 drb. zeller 2—16 fillér, 4—6 drb. tojás 40 fillér, 1 liter tej 18—26 fillér, 1 csomó tehénturó 10—36 fillér, 1 liter tejfel 120—140 fillér, 1 kiló vaj 200—280 fillér, 1 drb. rántani való csirke 100—120 fillér, 1 drb. csirke sütni 170—200 fillér, 1 drb. tyúk 200—240 fillér, 1 drb. káppan 300—380 fillér, 1 drb. sovány liba 300—450 fillér, 1 drb. kövér liba 800—1200 fillér, 1 drb. sovány kacsa 200—250 fillér, 1 drb. kövér kacsa 500—700 fillér, 1 drb. pulyka 400—700 fillér, 1 drb. karpól 10—60 fillér, 1 kiló fehér kenyér 30 fillér, 1 kiló barna kenyér 26 fillér, 1 kiló marhabus eleje 152 fillér, 1 kiló marhabus hátulya 168 fillér, 1 kiló pecsenye 184 fillér, 1 kiló borjúhús 240 fillér, 1 kiló borjú szelét 300 fillér, 1 kiló sertés hús 196 fillér, 1 kiló sertés kárja 200 fillér, 1 kiló zsir 184 fillér, 1 kiló szalona 168—240 fillér, 1 kiló juhús 120—128 fillér, 1 kiló bárányhús 160—180 fillér.

— Valódi muraközi hidegvérű (Nori) fajlovak. Földbirtokosoknak, uraságok, gyárosok és gazdáknak megvételeire ajánlok valódi muraközi hidegvérű (Nori) fajlovakat, ugymint igazságot és egész nehéz minőségben, ugyszintén anyakancákat, tenyészcsikókat, továbbá jól bevált kocsilovakat közvetlenül a tenyésztőtől. Minden további felvilágosítást és kitünő referenciát azonnal ingyen ad Kreutz Lipót lóbizományos és nagyfuváros Csáktornya, Muraköz. Magyarország. Sürgőnycim: Kreutz Lipót Csáktornya. 5562

Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 5.

A téli időjárás nem bír állandósulni. A vetések szempontjából fődös lenne, hogy tartós hideg időt kapjunk, hogy aztán a lehulló hó megmaradjon és megvédje a szántóföldet a fagytól. A gabonáru iránzata tartott.

Elkelt a mai piacon:

600 mm. buza	10 80—10 90
200 mm. tengeri	8 10—8 20
— mm. roza	9 50—9 60
— mm. árpa	8 50—8 60
— mm. zab	9.—

Az árak ötven kilogramonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

1912. január 5.

Budapest, január 5.

Készáru.

Amerika 2-el magasabb. Kínálat, vételkötve korlátozott, 5 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Déli árszám	2 órai árszám
Buza 1912. áprilisra	11 66—11 67	11 67—11 68
Buza 1912. májusra	11 52—11 53	11 54—11 55
Buza 1912. októberre	10 82—10 83	10 83—10 84
Roza 1912. áprilisra	10 20—10 21	10 20—10 21
Roza 1912. októberre	8 91—8 92	8 95—8 96
Tengeri 1912. májusra	8 42—8 43	8 45—8 47
Zab 1912. áprilisra	9 63—9 64	9 68—9 69

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Január 5 —

Magyar aranyjárdék 4%	110 64
Magyar koronajárdék 4%	90 64
Magyar koronajárdék 3 1/2%	78 71
Magy. földteherm. kötvény 4%	91.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92 50
Magyar nyereséménysorsjegy kölcsön	210.—
Tiszassab. és segedi sorsjegy kölcsön	147.—
Osztrák járadék papírban	91 80
Osztrák járadék esüstbe	94 50
Osztrák járadék aranyban	115.—
Osztrák koronajárdék 4%	91 50
1880. évi osztrák államsorsjegy	163.—
Osztrák-magyar bankrészvény	20 20
Magyar hitelbank-részvény	859 25
Osztrák hitelintézet részvény	858 75
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	735 50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19 08
Német birodalmi marka	117 55
London vista	240 57 1/2
Páris vista	95 42 1/2
20 márkás arany	23 52

Faix Jacques

zongoraterme és készítői műhelye

utca 35.

Állandó raktár: Förster, Dörr, Rösler
 Hamburger, Rud. Stéizhammer, Lyr

stb. elsőrendű gyárosok kitünő új modelljeiből, ugyszintén saját nagy vé

gyártmányu zongorák lasztályba

jav. zongor. gyárosok elsőrendű pentos ki

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruháza
Arad, Jozsef főherceg-ut 3., (a Kosuth szoborral szemben.)

Nagy választék!!!

8802

Olcsó árak!!

Külön osztály mértékszerinti rendelésekre.

A Temesvári Lloyd-Társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. január 5.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	—	10 70—10 75
77	—	—	—	10 75—10 80
78	—	—	—	10 80—10 90
79	—	—	—	10 90—11 00

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos	—	—	—	10 60—10 65
Rosa	—	—	—	9 25—9 30
Arpa	—	—	—	8 50—8 60
Zab	—	—	—	8 60—8 70
Tengeri	—	—	—	7 60—7 70

Kőbányai sertésplao.

Jan. 5 —

Január 4. Magyar elsőrendű: Fiala nehés (páronként 820 kilogrammon felüli súlyban) 144—146 fillér. Fiala közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 148—150 fillér. Közép (páronként 240—280 kilgr.) 150—152 fillérig.

Sertéselőkészlet: 1912. évi január hó 2. napján volt készlet 20976 drb. — 1912. január hó 3-án felhajtott — drb. — 1912. január 3-án elszállított 182 drb. — 1912. jan. 4. napjára maradt készletben 20794 drb.

A hízott sertésüzlet irányzata: csendes.

Felolós szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ

Szombat, 1912. január hó 6-án

Délután 3 és fél órákor mérsékelt helyárakkal:

Sárga liliom.

Vidéki történet 3 felvonás an.

Este 7/8 órákor rendez helyárakkal:

A) bérlet

A) bérlet.

A kis gróf.

Operette 3 felvonásban. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerlette: Dr. Rényi Aladár. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Agárdy Guido Győző A.	Zápolya	Polgár S.
László, fia	Itató	Kulcsár L.
Howard	Egressy	Csáky F.
Miss Carter	Kállai	Vas Jenő.
Rózi	Mini	Nógrádi M.
Csibrákné	Benkóné.	Dr. Hennery
		Cseh F.

Kezdete este 7/8 órákor.

Aradon, 1912. évi január hó 7-én vasárnap.

Délután fél 4 órákor mérsékelt helyárakkal:

A papa.

Vigjáték 3 felvonásban.

Este fél 8 órákor rendez helyárakkal:

B. Bérlet.

B. Bérlet

Iglói diákok.

Diákélet dalokkal 4 felvonásban

A legegészségesebb
 kávétal
 20 év óta
Kathreiner
Kneipp
 malitakávéja.
 Valódi
 kávé-pótlék!
 Kathreiner
 szerencsét hoz a hátra.

1-88

APOLLO SZINHÁZ

az Andrássy-téren új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színháza

Ma szombaton, 1912. január 6-án!

Csak három napig!

1. Polaire kisasszony első vendégszereplése. — 2. Egy kedves asszony! Vigjáték.
3. Életöröm. Szensációs társadalmi dráma 2 felvonásban. Nanette táncosnő Polaire kisasszony. Sláger kép.
4. Nanke szerelmes egy énekesnőbe. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 3 órától folytatódatosan 11-ig tartanak.

URANIA

szépségkép színház.

(Máró Simonov-ross I. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1912. január 6.

1. Nővérek gyermekei. Humoros. — 2. Aki még a betörőkön is túlesz. Kacagató. — 3. Utazás Zeppelin léghajóján. Természet után. — 4. Kellemes órák Washingtonban. Mulattató.
5. A pénz. Mimodráma 2 felvonásban. Világrakció. Sláger kép.

Előadások 4. a. 2 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 40 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 30 fillér.

Az előadások tartama 3 óra.

NYILTÉR.*

A Marty cognacgyárnál Világoson,

február elsején való belépésre

ÜGYES COMPTOIRISTA

alkalmazást nyer.

87

Kezdő fizetés havi 120 korona. Pályázó közölje ajánlatában korát, eddigi működését és csatolja iskolai bizonyítványa másolatát.

Felhívás!

1912. Január 15-én átvettem Pankótán Szügyi József Fehér Kereszt-szálloda bérletét. Kérem hitelezőimet nálam határidőig követelésüket bejelenteni.

Arad, 1911. december 29.

Schwartz Mór.

7282

Arad, Karolina-utca 2. sz.

Zubor Imre di

ügyvédi irodáját

ARADON

ideiglenesen Teleky-utca 25. szám alatt megnyitotta.

6737

Legújabb divatu
 estélyi és alkalmi **cipők**

Valódi amerikai ut-
 cai, vadász, sár és

hó cipők.

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK

Egységárban:

K 16.50 és K 20.50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÉ

Arad-Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

American Shoe Company Ltd.

BUDAPEST,

V., Dorottya-utca 6. sz. és VII., Erzsébet-körut 42. szám.

Kizárólagos elárúsítása a következő világhírű és elsőrangú amerikai cipőgyártmányoknak:

4882

Urak részére:

Edwin Clapp and Son
Barry
Waik-Over
Commonwealth

Gyermekeknek:

Piehler.

Hölgyek részére:

Sorexis
Cousius
Laird Schober
Queen

Kérje ujonnan megjelent képes árjegyzékünket.

4987—1911. tkvi. szám.

57

Hirdetmény.

Vidra község telekkönyvei birtokszabályozás következtében átalakítatnak és azzal egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi XXIX., 1889. XXXVIII. és 1891. XVI. törvények a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelték, az 1892. XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatottak.

E célból az átalakítási munkákat hitelesítésére a helyi eljárás nevezett községben az 1912. évi február hó 12-ik napján délelőtt 10 órakor fog kezdődni; ennél fogva felhívatnak: az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson jelen esen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az előnyvi tervvel szemben nem tártulni észrevételeiket annál hamarabb adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átutalás után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóharmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2. mindazok, akik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

3. mindazok kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átíráshoz az 1886. XXIX. t.-c. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7. és 9. §-a értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bejegyzésre engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték kedvezménytől is elesnek; és

4. mindazok, akiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy egyéb megszűnt jog van nyilvánkönyvileg bekebelezve, ugyancsak az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kéremezzék, illetve hogy törési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

A kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.
Nagyhalmagy, 1911. évi december hó 30-án.

Dr. Széll Lajos,
kir. eljárásbíró.

Tanárjelölt

biztos sikerrel készít elő szolid feltevések mellett egy elemi, polgári, gimnáziumi mint felsőleányiskolai

magánvizsgálatra

Hasonlóképen ajánlkozik

correpetitornak

rendes tanulók mellé, esetleg nevelőnek, helyben vagy vidéken is. 63

Levélben vagy szóbeli megbeszéléseket Urán Iván-utca (Fejsze-utca) 7. alatt eszközöl Horváth Sándor IV. é. tanárjelölt.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékony célokra szánt

XLI-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona

A nyeremények kifizetéséért a csász. kir. lottójövedék kezekedik.

A húzás visszavonhatatlanul 1912. február 15-én fog megtartatni.

— Egy sorsjegynek ára 1 korona. —

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III ker., Vorderer Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohányüzletekben, adó-, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. — Játéktervek sorsjegyvétők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság
(államsorsjátéki osztályn.)

6691

Telefon 162.

Porosz szalon

vasaláshoz darabos uradalmi

jutányos áron kapható

fűtőszén bükkfaszén REUSZ MÓR és FIA

1a porosz

cégnél

5087

Telefon 162

diókoks és csomagolt faszén Aradon, Boros Beni-tér 12. sz.

FOGMÜTEREM.

NOVÁK RUDOLF

ARAD, Szabadság-tér 5. szám.

Müfogspeciálista.

5942

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nemcsak a helybelieknek, hanem vidékieknek is fontos, ha bevásárlásait az **Asztalos Sándor-u. 4. szám alatt** levő**CSIPKE ÁRUHÁZBAN**

eszközi, mert ott állandóan és mindig újabb áruk érkeznek. Eladásra kerülnek a következő

olcsón beszerzett áruk

Csipkeszövetek nagy választékban.

Fiu ingek fehér R chiffon 85 kr.
 Férfi ingek RR chiffon 99 kr.
 Férfi hálóingek 1 frt. 20 kr.
 Női ing R. chiffon 75 kr.
 Női nadrág R chiffonból 74 kr.
 Klott alj dupla fodor 1 frt. 50 kr.
 Lüsster alj dupla fodor 1 frt. 50 kr.
 Selyem alj 3 frt 75 kr.
 Miedervédő batiszt, himzett 45 kr.
 Taft selyem 70 kr.
 Csikos selyem blousoknak 65 kr.
 Gyermekek ruhák 75 kr.
 Esőernyők, férfi és női 1 frt. 20 kr.
 Batiszt blousok 1 frt. 50 kr.

Selyem batiszt blousok abgopast 1 frt 20 kr.
 Leány lüsster kötők, minden nagyság 75 kr
 Zsebkendők tucatja 50-120 kr.
 Gallérok, csak 7 krajcár
 Kézelő párja 8-16 kr.-ig
 Női harisnya 3 pár 50, 65 kr. és 1 frt.
 Kézimunka congré kezdett 1 frt. 25 kr
 Csipke méterje 1 kr.-tól
 Csipke szövet 25 kr.-tól
 Csipke gallér 50 kr.
 Férfi nyakkendők 10 kr.
 Glasé keztyük rendes 58-85 kr.
 Csikos selyem blousoknak 65 kr.
 Glasé keztyük, fehér hosszú 1 frt 50 kr.

Női nyilas harisnya 39 kr.
 Nadrágtartók 30 kr.
 Tiszta gyapju női- és férfi angol
 keztyü 35 kr.
 Fézfői sokni jäger 35-50 kr.
 Női valódi szarvasbőr keztyü 90 kr.
 B-lelt szarvasbőr keztyü 1.-
 Jäger férfi trikó ing 90 kr.
 Jäger férfi nadrág 90 kr.
 Női jäger ing és nadrág 85 kr.
 Női galoschni 130 kr.
 Férfi galoschni 160 kr.

Csipke és csipkebeté-
te K nagy választékban.**Ezen felsorolt áruk mind jó és tartós minőségűek.**

Selyem, tüll és arany himzett sálak nagy választékban. **Farsangi cikkek**, selyem, gázak, dupla széles minden színben 20 kr. méterje. Dupla széles madeirák, himzett batisztok nagy választékban, azonkívül érkeztek nagy mennyiségben **finom női fehérneműk**, schweizi himzések, selyem-keztyük, **arany csipke-szövetek**, **csipke függőayök**, **stórok**, stb.

Meglepő olcsó árak!**Meglepő olcsó árak!**

Kérjük a tisztelt vásárló közönséget áruink olcsóságáról meggyőződni.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: Széchenyi u. 22.
Kiadóhivatali-nyitási órák: 10-12 óra.
Szerkesztőség: 607. sz.

Apró hirdetések felvételére a kiadóhivatalban, délelőtt az apró hirdetések postai elvételére küldendő — a nyilvános és egyéb hírek — arany levélbíróságokban. Tűzvesztésnél a hirdetés kiadása mindenkor 100-1000 forintnyi megtérítéssel (a jellegű levélbíróság) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, és esetben válasszbélyeg csatolva az apróhirdetéseket díjaz a kiadóhivatal. Az apróhirdetéseket mindenkor 4 fillér, a közönséges betűkkel 8 fillér, a legkisebb hirdetés 20 fillér. A vasalásos betűkkel bírók az apróhirdetéseket mindenkor 100-1000 forintnyi megtérítéssel megterhesz. HIRDETÉSEK ÉSTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

LEVELEZÉS.

Női kezek

ápolására legjobb a Vojtek és Weisz készítménye. III-5251

Uraim!

Ki szórakoztatna szép, szőke 17 éves fővárosi zsinórvendéket, az irjon a főpostára „Naiva” jellegre és jelezze e lapban. Csakis uri emberek ajánlataira reflektálok. 62

Ha hull a haja,

használgon magyar haj-perolint Vojtek és Weisztól. III-5251

LAKÁST KERESNEK.

Keresnek

egy elegánsan butorozott szobát azonnalra, vagy 1912. január 15-re. Ajánlatokat „Nem okvetlen belvárosban” címen kérek. 22

Magános leány

keres uri háznál lakást, teljes ellátással. Ajánlatokat a kiadó továbbít. 58

KIADO LAKÁS.

Különbejárattal

butorozatlan, vagy elegánsan butorozott szoba uri ellátással, esetleg anélkül kiadó. Ugyanott 1-2 uri ember ebédet kaphat. Kiss Ernő-utca 4. ajtó 6. 69

2 szobás lakás

áthelyezés miatt március 1-re kiadó szerényebb igényű családnak. Perényi-utca 4. 26

Lépcsőházból bejárattal,

tiszta utcai szoba azonnal kiadó. Ugyanott világos estélyi köpeny és structoll, gyász miatt, eladó. Felvilágosít a kiadóhivatal. 29

Butorozott szoba

Szent Pál-utca 8. számú házban egy kétablakos kényelmes utcai butorozott szoba az első emeleten külön bejárattal kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál. 41

Két utcai

souterain helyiség üzlet vagy raktárnak és egy két szobás udvari lakás mellékhelyiségekkel kiadó február 1-től, Wesselényi-utca 1. Értekezhetni Grallert J. és Fia ékszerüzletében, vagy a házmes-ternél. 28

A poloska

teljes kiirtása csupán Vojtek és Weisz biztos szereivel érhető el. III-5251

INGATLAN.

A papírgyár

szomszédságában, közel a Maros-hoz, 8100 □-öles szőlővel beültetett belsőség eladó. Mely fakereskedés, gyártelep létesítésére, vagy lakóházak építésére felette alkalmas. Bővebbet Virág utca 12. sz. Ugynökök díjaztatnak. 26

Kitűnő jövedelmező

kisebb sarok bérház bármilyen üzletnek alkalmas, a Szabadságtér mellett, 15.000 forintért eladó. Cím a kiadóban. 32

Sarló-utca 13-ik számú ház üzlethelyiséggel, szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott. 7260

Eladó

Révai-utca 2. sz. ház. Bővebbet ugyanott. 5884

Aranykéz-utca

11. számú ház szabadkézből eladó. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 7126

ALKALMAZÁST KERES.

Varrónő

házakhoz ajánkozik, készít bálí és utcai ruhákat. Weitzer János-utca 17. I. em. 21. 7283

Több évi

kereskedelmi gyakorlattal bíró, irodai teendőkből és pénztárkezelésben jártas leány azonnali avagy február hó 1. belépésre állást keres. Szíves ajánlatok „Pontos” jellegre e lap kiadójaiba kéretnek.

Egy tanult vasalónő

ajánkozik uri házakhoz vasalni. K. Eszter, Perényi utca 6/e. szám. 68

Gépirában

teljesen jártas fiatal leány kezdőfizetéssel alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 56

ALKALMAZÁST NYER.

Ügyen kalapdíszítő, aki

önállóan tud dolgozni, egy Aradon létesítendő divatterem részére február 15-iki belépésre keresetnek. Ajánlatok Hauser Hermin divatterme részére Lugos küldendők. 7092

Női kalap

divatteremben ügyes díszítő és kézbedolgozó leányokat felvesszék. Pavicsics, Salacz-utca. 70

Varróleányok

jó fizetés mellett azonnal felvételnek Erdélyi Andorné női varrodájában Aradon, Rákóczy-utca 4. szám. 46

Férfiak és nők

felvétetnek napi 20 korona kereset mellett. Házi cikkek eladásával foglalkozni akarók jelentkezzenek 8 és 6 óra között a Fábian-utcai Rózsabokor-vendéglőben.

Fűszer-, vas-, Huszárüzletében egy tanuló felvétetik. Menzera Adolf. 79

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközi Osztályának

Klein Sándor, Keppich Zsigmond
utkár. igazgató.
Szabó Lipót,
irodavezető.
Ideiglenes hivatalos helyiség: Haszinger-utca 6. sz.
Telefon 868. sz.
Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig.

Keresünk:

ARADRA:
Nagyobb vállalat részére könyvelőnőt, továbbá
1 parasztrőfös segédet.

VIDÉKRE:

Erdőkezelőség részére megbízható irodistát.
2 fűszer, rőfös és rövid.
3 vas és fűszer,
2 rőfös és divat,
3 fűszer és rövid és
4 vegyes kereskedősegédet,
több tanoncot.

AJÁNLUNK:

2 fűszer és rövid,
1 vas és fűszer,
1 rőfös és divat és
3 vegyes kereskedősegédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan. Körtagjaink előnyben részesülnek. Vidéki megkeresésekre, azoknak, akik a körnek nem tagjai — csak válasszbélyeg ellenében válaszolunk. 301

ÜZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos, ugyanott 2 butorozott utcai szoba Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 5188

Üzlethelyiség kiadandó!

(60 év óta fűszerkereskedés.) A Szent Pál-utca 3. sz. házban a sarokból május hó elsejére, esetleg egy 3 szobás utcai lakással és pincével kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál a házban. 41

Fűszer- és vaskereskedés

vidéken, mely 40.000 koronát forgalmaz, azonnal átadó. Cím a kiadóban. 67

Eladó

más vállalkozás miatt a Radnai-uton, a fűszergyár mellett, jól bevezetett és jó menetelű fűszer- és vegyeskereskedés. Bővebbet Radnai-ut 4. 78

Átadó vendéglő!

Sarló utca 3. szám alatt „Hétvezér”-hez címzett jóforgalmu vendéglő más vállalat miatt eladó. Értekezni ugyanott, a vendéglőssel. 65

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Tea törmelék

finom, zamatos logolcsóbban Vojtek és Weisznál. III-5215

1 korona 90 fillér

100 kiló száraz rövidre aprított tűzifa Dengl fatelep, Kosuth utca végén. Telefon 674. 8097

Tolnai Világlapja 1912-re.

II. füzeté nálam már megjelent Minden pénteken egy üzlethelyiségemben, mint kívánatra házhoz szállítva összes kedvezményekkel eredeti árban kapható. 112000 kötetes elsőrendű kölcsönkönyvtár csekély kölcsöndíj mellett Krausz Paulin, színház-épület. 4481

Ha igazán jó és szakszerű angol bőr butort, vagy háló, ebédlő és salon fabutort venni óhajt, ugyancsak függönyöket, szőnyeget, divánt, aripuc és löször-matracot, forduljon a készítőhöz, Berán Antal és Fia céghez, Gróf Hunyadi palota, Forray-utca. Ugyanott minden e szakmába tartozó javítások és átalakítások és tapétázás elvállaltatik. Meglepő olcsó árak. 47

Rum compositio

jó házi rum előállítása Vojtek és Weisznál III-5251

Ingusz I. és Fia

könyv- és papírkereskedése csak a Weitzer János utcában létezik. A két üzlet egyesített raktárát igen olcsón árusítja. — Farsangra a legelőnyösebb bevásárlási forrás. Aradváros, megyei és interurbán telefon 517. 565

Üzleti könyvek

és irodaszerek legjutányosabban Pichler Sándornál Szabadságtér 1. sz. kaphatók. 2551

Farsangi vásár

Tulhalmozott raktár végett férfi, női és gyermekcipők leszállított árban. Férfi cipők 6 koronától, női cipők 5 koronától és gyermekcipők 1 koronától feljebb. Klein József cipőkereskedő, Petőfi-utca. Telefon 826. 8725

Menyasszonyi kelengyék

öríási választékban és legolcsóbban beszerezhetők. Tombolatárgyak mélyen leszállított árban kaphatók. Fischer Mór üveg, porcellán, lámpa és díszműáru üzletében Aradon Ádrassy-tér 20. 4801

Eladó:

Egy amerikai hullám körhinta hozzávaló kintornával (verkli) és nagy ponyvával. Női varrodaberendezés, közte több alig használt varrógépek, egy nagy varróasztal, székek (hokelik), egy másoló prés, egy nagy üzleti kredenc tükörrel, billiárd-részek, különböző butorok, közte egy trüman márvánnyal és nagy tükörrel. Koment löszerszámok, stb. Szíveségből felvilágosítást nyújt Rubinstein Mór butorszállítási vállalata. A tárgyak ugyanott megtekinthetők. 55

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

KÜLÖNFÉLE.

Keszthordást házhoz

elvállal a Gyorsfutár-vállalat igen előnyös feltételek mellett. Telefon 848. Zrínyi-utca 1. 39

Ha lakását

jól akarja kiadni, forduljon a Gyorsfutár vállalathoz. 39

Aki butorított szobát

vagy lakást akar kivenni, az forduljon a Gyorsfutár vállalathoz. 39

Kihullott, vagy vágott hajat vesznek, hajmunkákat elvállalok Soperényi István fodrász. Zrínyi-u. l. 5766

Ha megfázott

ne orvosságot, de egy csésze Vojtek és Weiss féle teát igyók. III-5251

Gyomer- és idegbetegek

Sensatioan meglepő eredményt érhetnek el a világhírű Winter-féle Naither tablettákkal. Biztos eredmény az állandó jó eredmény biztosítására. Számtalan elismerőlevél. 1 doboz 250 drb., mely egy évre elegendő. Napi adag 2 tableta. Ár 5 korona. Egyedüli elárusító Arad és Aradmegye részére Kormon Gyula Akác-utca 10. Vidékre utánvét mellett. 5689

Épület és díszmű bádogos

munkákat legjutányosabban készíti egy helyben, mint vidéken Diamanti Jenő Weltzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben.) 8681

Nappal elegáns fotel,

éjjel kényelmes ágy a Szopper-féle szabadalmazott zsölye (fotel) már 95 koronától kezdve. Divánok, ottománok, összecukható párnázott vaságy vagy három rétegű afrik matracok, ruganyos matracok, levarott szalmazsákok legolcsóbb bevásárlási forrása Reiner J. Gyula kárpitos és díszítőnél Arad, Lázár Vilmos-utca 2. szám. 4065

Ha nem jól eszik

a hiszja, adjon neki Vojtek és Weiss hírneves állat tápporából III 5251

A gyermekek számát

2 vagy 3-ra korlátozni okos és sok pénzt takarít meg. A biztos utmutatást ehhez — melyre vonatkozólag sok ezer hálalrat érkezett be, 90 fillér magyar bélyeg ellenében diszkrétén küldi: Frau A. Kaupa Berlin S. W. 266 Lindenstrasse 15.

Nagymennyiségű

maculatura

Intányos áron
eladó.

Jó egészségének

fontosságára használjon mindenki

Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkínzóbb fájdalom nélküli gyomortisztító házi szer. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér. 12 üveg franco K 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban 6678
ARAD, BOROS BENI TÉR.

Biztosítom,
hogy nem bánja meg

ha finom arany ékszert,
brillians és gyémánt ék-
szert vagy pontosan járó
zsebórát akar venni

alkalmi ajándéku

ha elmegy az olcsó be-
vásárlási helyre a Forray-
utca

ZINNER
VILMOS 8102

ékszerész és óráshoz
akkor

Biztosítom,
hogy nem bánja meg.Csillárok,
Villamos felszerelése

legolcsóbban

Diamant-nál

Alutó Péter-utca 2. (1. sz. sz. sz.)

38—1911. végr. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a körösbökényi kir. járás bíróságnak 1910. évi Sp. II 503/3 számú végzése következtében dr. Dénes Jakab körösbökényi ügyvéd által képviselt Weiszberger Samuel utóda cég javára magyar-pécskai lakosok ellen 756 kor. 6 f. s jár. erejéig 1911. évi ápril. hó 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1082 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: fűszer-neműek, liszt, gyufa keményítő, gyertya, pálinka, és boltberendezés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a magyar-pécskai kir. járásbíróság 1911. évi V. 15/1. sz. végzése folytán 756 korona 6 fill. tőkekövetelés,

ennek 1910. évi november hó 4. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj. és eddig összesen 128 kor 10 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Magyar-pécskán végrehajtást szenvedett lakásán leendő megtartására 1912. évi január hó 11. napjának d. e. 9 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Magyar-pécskán, 1911. évi december hó 28. napján.

Ragályi Gábor.

59 ir. végrehajtó.

Gartner Samu

kerékpár- és varrógép raktára
Weltzer János-utca 2. szám.
Telefon 761

Új kerékpárok a legjutányosabb áron. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 50 koronától feljebb. — Telefon 761.

Kerékpár és varrógép szakaszorú javító-műhely.

Az

uri közönség

b. figyelmébe ajánlom legujabb szinpompás homespunes és chevot, valamint double-velour különlegességeimet, melyekből legdivatosabb fazon szerint sacco, jaquett öltönyök és raglanok rendelkezhetők meg cégemnél. 8657

Szolid és pontos kiszolgálás!

Schäffer Henrik

Arad,
Andrássy-tér (Bing-ház.)
Telefon 208. Alapított 1896. évben.

Vizimalomban
egy ügyes molnár
azonnal
felvétetik.

Szilbereisz Jakab

Ujszentanna. 81

FOGAK

és fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, vágásra kintűnek, készülnek — — —

HALMOS

fogtechnikai műtermében Asztalos Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabadságtér és Asztalos Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 688.
4871

Mányi M. és Társa

mészárszékében mezőhegyesi állami birtokból

szopós bárány-hus nagy és kis mennyiségben kapható, ugyszintén tiszta

sertés zsír 168 kor. kicsinyben és nagyban árendeménnyel. Tisztelettel

Mányi M. és Társa
Boros Beni-tér 16. sz.

76—1911. végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a magyar-pécskai kir. járásbíróságnak 1911. évi Sp. II. 26/3 számú végzése következtében dr. Dénes Jakab körösbökényi ügyvéd által képviselt Körösvölgyi gazd. kerask. és ipari szövetkezet javára magyar-pécskai lakos ellen 163 korona 52 f. s jár. erejéig 1911. évi dec. hó 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 8790 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, szekerek, szobabutorok és ágyneműek stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a Magyar-pécskai kir. járásbíróság 1911. évi V. 84/1. számú végzése folytán 163 kor. 52 fill. tőkekövetelés, ennek 1910. évi január hó 2. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 61 korona 65 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, magyar-pécskán végrehajtást szenvedett lakásán leendő megtartására 1912. évi január hó 10 ik napjának déli előtti 9 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Magyar-pécskán, 1911. évi dec. hó 29. napján.

Ragályi Gábor,
kir. bír. végrehajtó.

ARADI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR.**MEGHIVÁS****az „Aradi Első Takarékpénztár”**

részvényeseinek

vasárnap, 1912. évi január hó 21-én délelőtt 10 órakor az intézet üléstermében (Atzél Péter-utca 1. szám) tartandó

71-ik rendes évi közgyűlésére.**Tárgysorozat:**

1. Elnöki intézkedés az alapszabályok 27. §-a értelmében.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1911. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Az igazgatóság indítványa és határozathozatal az alaptőkének 6.800,000 koronáról 10.200,000 koronára való felemelése és az igazgatóságnak erre vonatkozó megbízatása tárgyában.
4. Az alapszabályok 11., 12., 17., 19., 22., 32. és 107. §§-ainak módosítása.
5. Az igazgatóságnak adandó felhatalmazás a cégbiróság által netalán kivánt alapszabálymódosításoknak saját hatáskörében történendő eszközzése és ezeknek bejelentése iránt.
6. Az alapszabályok 29. §-ának rendelkezése szerint:
 - a) a társulati elnöknek,
 - b) 6 igazgatónak,
 - c) 8 felügyelő-bizottsági rendes és egy póttagnak,
 - d) 16 bíráló-bizottsági tagnak és
 - e) 28 igazgató-választmányi tagnak három évre történendő megválasztása.
7. Netaláni indítványok (Alapszabályok 23. §-a).

Az alapszabályok 16. §-ának értelmében szavazati joggal bíró t. c. részvényesek, valamint ezek alapszabályszerű képviselői felkéretnek, hogy részvényeiket, vagy az ezekről szóló köz- vagy hitelintézeti letéti igazolványaikat, a képviselők pedig ezenkívül meghatalmazásukat 1912. évi január hó 20-ig az alapszabályok 22. §-a értelmében az intézeti főpénztárnál nyerendő elismervény ellenében letéteményezni sziveskedjenek. Aradon, 1912. évi január hó 5-én.

Az igazgatóság.**Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.****Meghívás.****Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság**

t. részvényeseit a folyó évi január hó 21-én, délelőtt fél 11 órakor az intézet helyiségében (Andrássy-tér 21. számú ház, I. emelet) tartandó

rendes évi közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1911. évi számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.
3. Az igazgatóság javaslata 22,500 darab 160 korona névértékű új részvény kibocsátása által az intézeti részvénytőke 3,600,000 koronáról 7,200,000 koronára való felemelése és a részvényekért befolyó összegek hováfordítása tárgyában.
4. Az alapszabályok 4., 28. és 49. §-ainak módosítása.
5. 4 igazgatósági tagnak megválasztása 2 évre.
6. 4 bíráló-választmányi tagnak megválasztása 2 évre.
7. Az igazgatóság felhatalmazása a cégbiróság által az alapszabálymódosítások tárgyában netalán kivánt változtatásoknak saját hatáskörében való elintézése iránt.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 19. §-a értelmében részvényeiket folyó évi január hó 18-ig az intézet pénztáránál tértívny ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

A felügyelő-bizottság által felülvizsgált mérleg az intézet helyiségében a közgyűlés előtt 8 nappal a t. részvényesek által megtekinthető, illetve az a t. részvényesek rendelkezésére bocsájtatik. Arad, 1912. évi január hó 3-án.

Az igazgatóság.